

FRØSAMLERNE

Frøliste forår 2024

INTRODUKTION

Velkommen til forårslisten 2024!

Al vores mad starter med vores kulturplanter. Så vigtigere kan det ikke blive! Igennem årtusinder har bønder udvalgt de bedste afgrøder til fortsat avl, og har taget nye arter i dyrkning. Plantesygdomme, ændret klima, folkevandringer og ændret kost har betydet et stærkt pres på de dyrkede arters genetiske sammensætning.

Såsåed har altid været guld – noget man gav videre fra generation til generation med stor respekt. Den kæde har været brudt i nogle hundrede år i vores del af verden, fordi såsåed er blevet handelsvarer. Noget man ”bare” køber.

Men der er i allerhøjeste grad brug for et bredt udvalg af egenskaber i vores kulturplanter! Med voldsomme klimaforandringer og et stort behov for at flytte vores kost i retning af mere plantebaseret mad, er der virkelig brug for at finde sorter, der kan levere.

Her kommer Frøsamlerne ind som en arvtager for familie-arven! Vi har brug for at flere dyrker de anderledes sorter, og mange forskellige sorter, både for at bedømme deres egenskaber i en forandret verden og for at bevare dem i dyrkning. For at se om de kan følge med, det vil sige tilpasse sig, nye dyrkningsbetingelser.

Denne frøliste er et vigtigt bidrag til at udbrede de gamle og anderledes sorter. Så de ikke kun ligger passivt i en genbank, men derimod fungerer ude i verden. Alle frøene er dyrket i Frøsamlernes private haver og landbrug.

Vi håber, at rigtigt mange vil være med til at afprøve, dyrke, smage, fotografere og tage frø af disse spændende sorter.

Du har også mulighed for at blive officiel adoptant af en af vores adoptionssorter (det står ved sorten). Det betyder, at du forpligter dig til at blive ved med at dyrke og tage frø af sorten, og så give besked til koordinatoren hvis du ikke kan/vil mere.

Det er de sorter, som ingen andre end Frøsamlerne passer på!

Læs om adoptionsprogrammet på hjemmesiden.

Nedenfor kan du se ”hvordan bestiller jeg...” – læs vejledningen inden du går i gang!

God fornøjelse og god dyrkningssæson!

Læs de følgende sider inden du bestiller!

HVORDAN BESTILLER JEG FRØ OG PLANTER FRA LISTEN?

- 1** Find den ønskede plante i denne liste.
- 2** Noter **navnet** på sorten **FS XXXX** (nummer i databasen) samt udbyders medlemsnummer.
- 3** Find udbyders kontaktoplysninger i listen ”**Udbydernes kontaktinformation 2024**” på hjemmesiden (”Frø/Medlemmernes Frølister 2024”).
- 4** Send en mail/SMS til udbyderen med disse oplysninger: Sortsnavn, FS-nummer, **samt din egen postadresse.**
- 5** I aftaler betalingsmåde - normalt MobilePay eller bankoverførsel - og du overfører pengene.
- 6** Vent tålmodigt på at frøene kommer. Udbyder skal have tid til at pakke, og der går normalt op til 5 hverdage før brevet når frem. Du kan imens se yderligere oplysninger (og tit også billeder) af sorten i databasen. Søg på sortsnavn eller FS-nummer.

**HUSK: jo hurtigere bestilling,
jo større sikkerhed for at få dine ønsker opfyldt!**

HVAD BETALER VI FOR EKSPEDITION AF FRØ?

Portoen er steget markant til nu 25 kr. for et brev op til 100 g.

Derfor stiger betalingen for at bestille frø hos hinanden til:

Første pose 33 kr. (25 kr. i porto + 8 kr. for kuvert og pakning).

Efterfølgende poser hos samme udbyder 20 kr.

Dette skyldes at der typisk går en del frø-poser på 100 g. Brevene bliver sendt som almindelige breve med Post Nord.

Hvis det drejer sig om større portioner kan det bedre betale sig at sende dem som pakke med en af pakke-distributørerne.

Vegetativt materiale: 59 kr. (47 kr. i porto + 12 kr. for kasse og pakning). Sendes som pakke. da det ofte skal frem hurtigt. Hvis det er større ting, der kræver særlig indpakning, **aftales prisen direkte med udbyder.**

For at forebygge tvivlsspørgsmålene: NEJ – vi kan ikke sende frø som DAO-brev (til 20 kr.) da DAO-breve **kun** må indeholde papir, pap og plast (altså ikke frø) og ikke må være tykkere end 1 cm.

Så meget får du:

Du får som regel frø nok til, at du kan lave planter nok til at fortsætte sorten – og til at afprøve smagen. Mange, hvis det er fremmedbestøvere, færre hvis det er selvbestøvere. Men mængden vil selvfølgelig også afhænge af, hvor meget frø udbyderen har, og hvor mange bestillinger, de skal fordeles på.

HUSK: at bruge Frøsamlerens accessionsnumre (FS0000) - hver gang en sort udveksles!

HVAD HVIS FRØENE IKKE SPIRER, ELLER PLANTERNE ER FORKERTE I FORHOLD TIL BESKRIVELSEN?

Det sker vi laver fejl. Det gælder alle. Men det er vigtigt, at vi er ærlige om det, og at vi får det at vide, når vi gør det. Ellers kan vi ikke rette fejlene. Så hvis du får noget frø, som ikke er ok, er det vigtigt, at du melder tilbage til den person, du har bestilt hos.

Men inden du gør det, bør du gå ind på Froesamlerne.dk, fanen "Frø", og klikke på siden "Medlemmernes Frøliste". Vi gør opmærksom der på eventuelle fejl i frølisten eller sorterne, og det kan være, at der allerede er postet noget om problemet der.

Hvis du har brug for hjælp, som udbyderen ikke kan yde, [kontakt foreningen](#). Også hvis du har opdaget en fejl i Frølisten.

Husk at tage mobilen med i haven - vi har brug for billeder af vores sorter, både til dokumentation og til vores database og frølister!

**HUSK: Jo flere der dyrker en gammel sort,
jo mindre er den truet af udryddelse!**

FORKORTELSER og andre underlige tegn og ord

- (f) Betyder frø – sorten formidles som frø.
- (v) Betyder vegetativt formeret sort (knolde, løg, stiklinger).
- FS Betyder Frøsamlerne
- FS0000** Nummeret er med til at identificere vores sorter i databasen og på Frølisten, og mindske risikoen for sammenblanding af sorter med næsten identiske navne – men forskellige oprindelser og historier.
Vores database indeholder over 800 sorter og findes på Frøsamlernes hjemmeside:
<https://www.froesamlerne.dk/sortsdatabasen>
- Accession Betyder egentlig del af en samling (fx museum, bibliotek, genbank). Vi bruger udtrykket om en indsamlet plante og dens efterkommere, oprettet som en post i vores samling af sorter – i databasen.
- HDRA **Henry Doubleday Research Association**, det gamle navn på UKs førende økologisk haveorganisation, der nu hedder Garden Organic. Det oprindelige navn stammer fra deres mange medlemsforsøg indenfor økologisk havebrug.
- HSL **Heritage Seed Library**, den del af Garden Organic, der tager sig af plantegenetiske ressourcer. Dyrker og udsender frø af gamle sorter, fører database, adoptionsprogram m.m.
- NGB **Nordisk Genbank, nu NordGen**. Forkortelsen står foran deres accessionsnumre.
- PØ **Landsforeningen Praktisk Økologi** (se mere på www.oekologi.dk)
- SESAM **Vores svenske søsterorganisation.**
- SSE **Seed Savers Exchange**, den store amerikanske frøsamler-organisation. Koordinerer frøtilbud blandt mange tusinde medlemmer, fører dokumentering, demonstrationshave, database, frøbutik og online handelsafdeling. Nogle af deres sorter er af nordisk oprindelse, bragt til USA af indvandrere, og NordGen har arbejdet med repatriering af disse.
- VIR **Vavilov Research Institute**, den russiske genbank i Skt. Petersburg, hvorfra vi har repatrieret flere oprindeligt danske sorter – nogle indsamlet af russerne i 1920'erne, men forsvundet i DK og Norden..

Numre efter hver sort: Medlemsnummeret for den/de frøsamler/e, der udbyder sorten.

Du finder udbydernes navne, mail-adresser og i nogle tilfælde mobilnumre på hjemmesiden under ”**Frø>Vores frø og frølistor>Medlemmernes frøliste**”, når du er logget ind.

**HUSK: Jo flere der dyrker en gammel sort,
jo mindre truet er den af udryddelse!**

SÅDAN ADOPTERER DU

Vi arbejder på at sikre vores sorter ved, at der mindst er 2 adoptanter for hver af de sorter, som Frøsamlerne har et særligt ansvar for (= vores „adoptionssorter“).

- 1** Find den plante, du har lyst til at prøve kræfter med.
- 2** Kontakt koordinatoren for sorten ([find koordinatorene](#) på vores hjemmeside) . Så vil vedkommende sende dig frø eller plantemateriale.
- 3** Husk at der følger forpligtelser med: Ikke kun at afprøve et ”adoptivbarn”, men også at holde dens koordinator informeret om resultatet. Og at melde til denne, hvis du ændrer email, telefon eller adresse – eller opgiver dyrkningen.

Du kan også prøve en sort for at se, om du kan li’ den – og derefter kontakte en koordinator for at blive adoptant.

Som adoptant skal du dyrke sorten til eget brug, tage frø af den, og dyrke den igen. Du er ikke forpligtet til at tilbyde frø på Frølisten, bortset fra nogle sorter, hvor vi er afhængige af adoptanterne for at kunne tilbyde frø til andre. Tal med koordinatoren om det.

Det er vigtigt, at du fortæller koordinatoren, hvis du stopper dyrkningen, så han/hun kan finde en afløser og på den måde sikre sorten. Det gælder også, hvis du alligevel ikke kommer i gang med at dyrke, eller hvis du ikke er glad for sorten. Det er jo svært at passe et „plejebarn“, man ikke selv kan li’.

Koordinatoren for den pågældende plantegruppe vil ofte henvende sig ca. en gang om året for at høre, hvordan det går. Det er vigtigt for os at vide, om vores „back-up“ fungerer, og om der er frø nok til nye adoptanter.

Men du er også velkommen til selv at ringe/maile for at prale med dine resultater.

**Prøv noget nyt
Adoptér en plante**

Indholdsfortegnelse

Introduktion	side	2
Hvordan bestiller jeg frø og planter fra listen?	side	3
Hvad betaler vi for ekspedition af frø?	side	4
Hvad hvis frøene ikke spirer, eller planterne er forkerte i forhold til beskrivelsen?	side	5
Forkortelser og andre underlige tegn og ord	side	6
Sådan adopterer du	side	7
Agurk, Græskar og Melon	side	9
Agurk, Melon, Squash og Græskar, Agurkeslægtninge		
Bladgrønt	side	11
Amarant, Bladbede, Havemælde, Havesalat, Cikorie, endivie og mælkebøtte, Sareptasennep, Vårsalat		
Tomater m.m.	side	15
Tomater, Peberfrugt/Paprika/Chili, Aubergine, Blærebæger og Natskyggefamilie i øvrigt.		
Kål	side	28
Sibirisk kål, Hovedkål, Grønkål & Bladkål, Rosenkål		
Rodfrugter	side	30
Beder, Rødbeder, Gulerod, Pastinak, Selleri, Havrerod og Haveskorzoner, Majroe, Turnips		
Løg	side	33
Kepaløg, skalotteløg og etageløg, Hvidløg, Porre og porreløg, Øvrige.		
Bælgfrugter	side	34
Havebønner, Haveærter, Andre bælgfrugter		
Efterafgrødeplanter	side	45
Korn	side	46
Boghvede, Byg, Havre, Hvede og beslægtede, Hør, Rug, Majs		
Bærbuske	side	47
Frugtræer	side	47
Figen		
Medicin-, duft og farveplanter	side	48
Krydderurter	side	49
Karse, Havekarse og Vinterkarse, Krydderløg, Persille, Sennep, øvrige krydderurter		
Spiselige blomster	side	54
Prydplanter	side	55
Blomsterløg, Sommerblomster, Stauder		
Vilde planter	side	60
Potteplanter	side	60
Info om forsidefotos	side	63

AGURK, MELON OG GRÆSKAR (CUCURBITACEAE)

Agurk

Beit Alpha (*Cucumis sativus*) **FS0575** En lille salatagurk, med tynd mørkegrøn skal. Sprød, sød og saftig, og uden risiko for bitterhed. En sort, der oprindeligt kommer fra Mellemøsten - udviklet på en israelsk kibbutz af samme navn. Varmetålede.

Udbydes af: **3690 (f), 757 (f)**

Foto: Merete Juul

Ei des Drachen, Drageæg (*Cucumis sativus*) **FS0693** 'Drageæg' er det danske kaldenavn for det oprindelige tyske navn: 'Ei des Drachen'. God lille agurk til drivhus eller friland. Aflang ægformet, lysegrøn, modner hvid. Forspires indendørs og udplantes i maj, når jorden er varm. Høstes til spisebrug som ung, når den er på størrelse med et hønseæg. Men hvis man skal høste modne frø, skal den vokse til ca. 18 cm's længde. I denne størrelse ligner den "et rigtigt drageæg".

Stammer fra Kroatien og er kommet til DK via en tysk frøsamler.

Udbydes af: **3690 (f), 640 (f)**

Foto: Tak til TheCoeurAleneCoop.com

Melon

Farthest North, stamme #2 (*Cucumis melo*) **FS0587** Gave fra 'Seed Ambassadors' i 2006.

Fremavlet af Tim Peters, Oregon, USA, som en krydsning mellem mange sorter, alle velegnet til et nordligt klima. Generelt var det små, søde nettede meloner med orange saftigt kød, men der var en betydelig variation - meningen var at man selv skulle udvælge de bedst egnede. Meget produktiv i drivhus og på beskyttede steder på friland i en varm sommer – evt. i tunnel. Der er udvalgt efter smag, orange kød og produktive planter. I en god sommer - hos os i drivhus - er der ca. 5 høstbare frugter pr. plante. Frøene er avlet af Lila Towle og formidles venligst af udbyderen.

Udbydes af: **3282 (f)**

Foto: Lila Towle

Squash og græskar (Cucurbita arter)

Centnergræskar

Buttercup (*Cucurbita maxima*) **FS0627** Mørkegrønne frugter, 1-3 kg, med lysegrønne striber, markante "skuldre" og tydelig "turban" for enden. Meget høj tørstof- og sukkerindhold. Måske den mest velsmagende vintersquash. Oprindeligt frø fra en anden frøsamler (E. Krogh), som fik frøene fra New Zealand. Jeg holder mine vintersquash-sorter rene ved det enkelte år kun at dyrke én sort - skiftevis 'Buttercup' og 'Uchiki Kuri'.

Udbydes af: **9 (f)**

Foto: Anders Bech

Queensland Blue (*Cucurbita maxima*) **FS1329** En gammel australsk vintergræskar-sort, kom i 1932 til USA og er siden er spredt over det meste af verden. Store frugter på 3-5 kg. Glatte blålig-grå frugter med tydelige ribber. Kødet er gyldent orange og velsmagende. Sås i drivhus i apr/maj. Høstes sidst på efteråret. Jeg dyrker hvert år kun én græskar-sort, for at holde sorten ren.

Udbydes af: **9 (f)**

Uchiki Kuri (Hokkaido vintersquash) (*Cucurbita maxima*) **FS1058** Runde orange frugter, vægt 1-2 kg. Gulorange kød. Forspires forår - primo maj i drivhus og udplantes i juni, høstes når de er helt modne sidst på efteråret. Kan opbevares og bruges hen over vinteren. En af de bedste vintersquash til dyrkning i Danmark. Jeg dyrker det enkelte år kun én sort af vintersquash for at holde sorten ren og undgå krydsninger - skiftevis 'Uchiki Kuri' og 'Buttercup'.

Udbydes af: **9 (f)**

Foto: Anders Bech

Øvrige squash og græskar

Grøn køkken græskar (*Cucurbita pepo*) **FS1115** Eller 'Dansk Køkkengræskar'. Gammel græskartype, store frugter (2-5 kg), mørkegrønne med hvidlige striber, udpræget syltegræskar. Er rankende og fylder godt i haven. Kan også bruges til suppe, men er anderledes end hokkaidotypene. Udgået af handelen, men bevaret rundt omkring. Adoptionsort, mangler adoptanter. 129 sender frø fra oprindelig donor.

Udbydes af: **129 (f)**

Foto: Søren Holt

Moskusgræskarkrydsning (*Cucurbita moschata*) **FS0901** Hobbyforædlingsmateriale baseret på løst samarbejde. Der er stadig variation i frugtform, vægt og frugtbarhed. Moskusgræskar er en multikrydsning. Først skabt af Joseph Lofthouse i Utah, siden i Danmark. Yderligere tilkrydset flere europæiske sorter. Naturligt udvalgt for dyrkbarhed i Danmark.

Udbydes af: **129 (f)**

Foto: Søren Holt

Øvrige græskarfamilie (Cucurbitaceae)

Caihua (Achocha) (*Cyclanthera pedata*) **FS0031** En sjov plante i familie med agurk mv. - en af inkaernes "glemte" afgrøder. Giver mange frugter. Frugterne har bløde, ikke-stikkende pigge, og skal spises, mens de stadig er ret små (2-2½ cm). Meget produktiv i drivhus. Dyrket flere år på friland med flot resultat. Masser af frugter helt til nattefrosen kommer. Smagen er fin – som agurk/ærtebælg. Udbyder 47 har fået fra Frøsamlerne.

Udbydes af: **47 (f)**

Foto: Søren Holt

Karela, bitteragurk (*Momordica charantia*) **FS0917** Stor slyngplante med typiske agurkefamilie-blade og slyngtråde. Ved modenhed bliver frugten op til 15 cm. lang, klar orange. Sprækker op så frøene blottes. De umodne grønne frugter anvendes i det fjernøstlige køkken for at tilføje bitterhed.

Udbydes af: **5 (f)**

Foto: Mette Juhl Petersen

BLADGRØNT

Amarant-familien (Amaranthaceae)

Amarant

Garnet Red (*Amaranthus tricolor*) **FS0580** Salatamarant. Denne amarant er mild og lækker i smagen og rig på vitaminer og mineraler. Pynter vældigt i en blandet salat - og i haven. Flot mørkerød farve. Sås på voksestedet midt i maj og høstes som "babyleaf" fra ca. 4 uger senere.

Udbydes af: **90 (f), 9 (f)**

Foto: ? NAVN ?

Sri Lanka (*Amaranthus sp.*) **FS0918** Frø fra fra herboende tamilsk kvinde, som kaldte den "spinat". Den er importeret fra Sri Lanka. Sås evt. på beskyttet plads til senere udplantning. Frøene lignede amarantfrø, og det blev da også en lys grøn amarantplante, der er fuld af blade, velegnet til spinat eller salat.

Udbydes af: **640 (f)**

Foto: Bodil Gimbel

Bladbede

Alices spontankryds (*Beta vulgaris*) **FS0045** Tidligere "Bladbede usn". Forædlingsmateriale. Bladbede, der er krydset spontant hos Alice, sandsynligvis sølvbede x hvid rødbede. Opdaget ved juletid 2004: to fuldkomne friske skønheder. Ren mellemgrøn, lav, bred (rosetformet), næsten uden stængler, enormt ydende. Hun har forædlet på den siden, så det i dag er en grøn bladbede som ikke går i stok det første år, og som gror hele vinteren, så der er blade at spise når der ikke er frost.

Udbydes af: **640 (f)**

Foto: Bodil Gimbel

Engelsk spinat fra Hvidkilde (*Beta vulgaris*) **FS0047** Bladbede med bløde friskgrønne blade. Anvendes ligesom spinat. Kan også sås om efteråret, men en del planter går til over vinteren. Stammer fra fodermesteren på en gård under Hvidkilde Gods ved Svendborg. Sorten blev oprindeligt importeret fra England. Adoptionssort. NB: Vi har brug for en adoptant til denne sort! Koordinator: dahlhanne@hotmail.com

Udbydes af: **757 (f), 96 (f), 901 (f)**

Foto: NO Crossland

Evighedsspinat, Bladbedespinat eller Perpetual Spinach (*Beta vulgaris*) FS0638 Et godt alternativ til spinat. Giver grønt hele sommeren, og i milde vintre også hele vinteren. Sås forår eller efterår. Kaldes også "evighedsspinat" men er en toårig plante, der går i frø andet år og derefter dør. Oprindeligt fra firmaet Frøposen.

Udbydes af: **9 (f), 5 (f)**

Foto: Mette Juhl Petersen

Farvet bladbede (*Beta vulgaris*) FS0905 Fremstår med rødlig, gullige og orange stængler, indimellem endda stribede. Sås først i maj. Stænglerne bruges i stuvninger, wok og salat. Egen krydsning: jeg tager de 20 sjoveste farver fra hvert år, og lader dem krydse, når de går i blomst 2. år, på den måde opstår der hvert år nye farvevarianter.

Udbydes af: **9 (f)**

Foto: Anders Bech

Gåsefod (*Chenopodium* arter)

Jordbærspinat (*Chenopodium foliosum*) FS0578 Enårig bladgrønsag, røde jordbærlignende frugtstande op ad et langt aks. Bitte små spirer. Bladene kan bruges som spinat, smager også godt rå.

Bærrene er gode som pynt på salat. NB: Flere mulige oprindelser.

Udbydes af: **9 (f), 640 (f)**

Foto: ?

Stolthenriks gåsefod (*Chenopodium bonus-henricus*) FS0056 Flerårig gammel køkkenurt.

Kan anvendes tidligt på sæsonen, og skyder igen i efteråret. Bladene kan bruges som spinat,

blomsterknopperne kan svitses i smør, skuddene kan bruges som asparges. God og kraftig mældesmag.

Forvildet, men sjældent i Danmark. Sår sig selv. Flere oprindelser.

Udbydes af: **757 (f), 9 (f)**

Foto: Merete Juul

Træspinat, Magentaspreen (*Chenopodium giganteum*) FS0058 Af og til kaldet Magentaspreen efter det engelske navn. Elegant plante, op til 2-3 meter høj med blade, der er magentarøde inde ved stænglen og grønne længere ude. Spinatplante (som havemælde) eller i salat.

Udbydes af: **90 (f), 9 (f), 901 (f)**

Foto: Søren Holt

Havemælde

Gyldengrøn (*Atriplex hortensis*) FS0568 NB: Der er flere medlemmer af Frøsamlerne, der har havemælder med lyse blade.

Det er derfor særligt vigtigt, at notere sig FSnr, og hvem man får frø af. To meter høj med kæmpeblade, meget delikat. Oprindelse: den biodynamiske forædler Bernd Horneburg, Thüringen, Tyskland.

Udbydes af: **757 (f)**

Harres mælde (*Atriplex hortensis*) **FS0478** Meget frodig med lækre, overraskende store, vaflede grønne blade. Bliver traditionelt sået sent efterår og får da meget tidligt høstklare blade. Den kan også sagtens sås tidligt om foråret, så den får frost. Oprindeligt meget gammel familiesort fra Sønderjylland (se hele historien i databasen). Adoptionsort.

Udbydes af: **47 (f)**, **640 (f)**, **901 (f)**

Foto: Søren Holt med Kirsten H's hånd

Havemælde fra Bornholm (*Atriplex hortensis*) **FS0748** NB: Der er flere medlemmer af Frøsamlerne, der har havemælder med lyse blade, så det er derfor særligt vigtigt, at notere sig FS nr, og hvem man får frø af. Frodig, og nogle af bladene bliver ualmindelig store. Har målt blade helt op til 25 x 20 cm. Anvendes til salat og som spinat. Opr. Frank Erichsen, Kastanjegården (Bonderøven) på Frøpopup på Nørrebro i 2015, hvor han fortalte at den kom fra Bornholm. Det er denne havemælde, som Frank i en udsendelse kaldte for spinat. Adoptionsort. NB: Vi mangler en adoptant til denne sort!

Kontakt koordinator: dahlhanne@hotmail.com

Udbydes af: **90 (f)**

Foto: Hanne Hansen

Lille Næstved skole (*Atriplex hortensis*) **FS0042** Almindelig grøn havemælde, meget fin kvalitet. Går sent i blomst, er lav og lidt busket i væksten. Familieeje i flere generationer. Oprindeligt fra pensioneret overlærer Folmer Romme. Adoptionsort.

Udbydes af: **96 (f)**

Foto: Brian Krause

Øvrige amarant-familie

Spinatranke fra Hadsel Prestegård (*Hablitzia tamnoides*) **FS0802** Flerårig slyngplante, 2-3 m. Frøene skal helst have en kort kuldeperiode (nogle dage i urtepotte el. på fugtig køkkenrulle i køleskabet) for god spiring, dog spirer frø af nogle accessioner fint uden stratificering. Småplanterne vokser langsomt, må gerne startes tidligt om foråret. Først spises skuddene, så bladene i det tidlige forår som spinat, eller som neutral bund i en salat. Fra anden frøsamler (CZW), opr. Stephen Barstow. Denne accession er fra Hadsel Prestegård i Nordnorge, nær Lofoten øerne - det eneste sted i Norge, hvor reliktpanter er fundet fra den oprindelige introduktion til Norge før 1920'erne.

Udbydes af: **757 (f)**

Foto: Stephen Barstow

Havesalat

Arap Saçi (*Lactuca sativa*) **FS0014** Egebladssalat, men med struktur som romersalat. Fin til udplantning, står længe før stokløbning. Velsmagende. Navnet betyder arabisk hår. Fra tyrkisk familie bosat i Danmark. Stammer fra Bursa – en provins i Anatolien. Adoptionsort. Vi søger en adoptant til denne sort. Kontakt koordinator: hartmut.john@yahoo.dk

Udbydes af: **90 (f)**

Foto: NO Crossland

Australian Yellowleaf (*Lactuca sativa*) **FS0641** Iøjnefaldende salat. Løst hoved med store krusede, gul-grønne, bløde og sødlige blade. Langsom til at gå i stok. Oprindelse: Seed Savers Exchange, USA.

Udbydes af: **90 (f)**

Foto: Merete Juul

Baquieu (*Lactuca sativa*) **FS0564** Kraftig og tidlig sort. Særligt god til de første og sidste afgrøder. Mørkegrønne, relativt tætte hoveder med bronzerøde yderblade. Særlig fin smag med en del bitterhed. Oprindeligt en gammel sort fra Frankrig. En af de "ikke EU-godkendte sorter", fra det franske frøfirma "Le Biau Germe". Muligvis synonym med 'Erstling' – meget omtalt ældre tysk sort.

Udbydes af: **90 (f)**

Foto: NO Crossland

Nisa (*Lactuca sativa*) **FS0654** Store flotte og tætte hoveder med en meget stor, lys midterkerne. Kan minde om Hjerter Es, men der er alligevel stor forskel. Bladene er mindre bløde, og den får en tættere og større midterkerne af lækre, sprøde blade. Oprindelse: en af de repatrierede sorter fra Vavilov genbank (VIR) i Rusland, fået ved et besøg i 2011. Adoptionsort. Vi søger en adoptant til denne sort - kontakt koordinator: hartmut.john@yahoo.dk

Udbydes af: **1792 (f), 3465 (f)**

Foto: Kirsten Hedegaard

Outredgeous (*Lactuca sativa*) **FS0543** Mørkerød romersalat, udviklet i Oregon, USA af en "fri forædler". Navnet er et ordspil på rød + "oprørende, skandaløs". Smuk både som babyleaf og større blade i salater og i haven, især i et bed med salat i andre farver. Fra Seed Ambassadors, Oregon, USA, da de besøgte os i 2007-8.

Udbydes af: **90 (f)**

Foto: Lila Towle

Øvrige bladgrønt

Kronokseøje, spiselig krysantemum (*Glebionis coronaria*) **FS0935** Blomsterne er gule og hvide. Stor plante. Sås forår og efterår, går hurtigt i stok i sommervarmen. Opr. fra Middelhavsområdet men udbredt i Asien - især i Japan - som krydder/salaturt. Bladene anvendes i wok, blomsterne (randbladene) i salatskålen, frøene som spirer.

Udbydes af: **640 (f), 5 (f)**

Foto: NO Crossland

Kruset katost (*Malva verticillata*) **FS0936** En- eller to-årig spiselig urt i Katostfamilien.

Blomsterne er små og sart lyserøde/næsten hvide. Den får mange frø og kan selvstå, men er let genkendelig allerede som kimplante. Bliver omkring 180 cm høj og sættes gerne med 40-50 cm mellem planterne. Den unge plante har smukke store blade med en mild smag, der både kan bruges i salatskålen og tilberedte som spinat. Koges de i vand har de en lidt jævvende effekt. Flere oprindelser.

Udbydes af: **901 (f)**

Foto: Stefan Lefner, Creative Commons

Red Giant (*Brassica juncea*) **FS1051** Sareptasennep - *Brassica juncea* var. *rugosa*. 'Red Giant' får grøn-rødbrune blade med sennepssmag. Velegnet i en blandet grøn salat eller i wokken. Bedste såtidspunkt er ultimo juli. Beskyt de nye blade mod kålsommerfuglen. Giver masser af blade hen over efteråret, overvintrer milde vintre og begynder så at skyde nye blade til foråret.

Udbydes af: **9 (f)**

Foto: Karna Maj

Romersk syre syn. fransk syre og skjoldesyre (*Rumex scutatus*) FS1066 En smuk bunddækkende krydderurt; en af de bedste af syrerne. Giver citronsmag til en salat. Også god til suppe. Oprindeligt fra Frøposen.

Udbydes af: **9 (f)**

Foto: Søren Holt

Vinterportulak, almindelig (*Claytonia perfoliata*) FS0455 Toårig, 10-30 cm høj, hvide blomster. Udvikler lysegrønne, kødfyldte runde blade, en af de tidligste planter man kan få glæde af om foråret. Direkte såning april-august. Kan forkultiveres hele året og udplantes, hvis jorden er frostfri. Meget vitaminrig, god vintersalat og vinterspinat, fordringsløs og velsmagende. Glemt grønsag. Selvsår vildt, og planter der ikke er udtynnet danner en tyk rodmåtte, der udtørre jorden.

Udbydes af: **90 (f), 640 (f), 901 (f)**

Foto: Pixabay gratis image

Vit (*Valeriana locusta* syn. *Valerianella locusta*) FS0658 Almindelig vårsalat fra det danske firma Frøposen, som frøsamler V. Geertsen havde.

Udbydes af: **640 (f)**

TOMAT M.M. (SOLANACEAE)

Tomat

I år har vi så mange tomater på listen, at det blev uoverskueligt. Derfor har vi valgt at underopdele dem. Efter samråd med koordinator John Kruise, er vi landet på en opdeling efter størrelse. De mindst, ribstomaterne, først, og bøftomaterne til sidst.

ZEBRA-KOLLEKTION, TOM WAGNER TOMATER

Tom Wagner er en amerikansk tomat- og kartoffelnørde, der har fremavlet et hav af spændende sorter gennem de seneste mange år. Han er en af de såkaldte "free breeders", der forædler nye "open source" sorter til alle, der vil lege videre med dem. Det indebærer også at mange af hans "sorter" er tidlige generationer efter nye krydsninger, og altså ikke helt stabile. Man får ofte, men ikke altid, det man forventer. Derved kan der opstå spændende nye sorter (evt. også skuffelser).

Tom Wagner efterlod frø hos diverse medlemmer af Frøsamlerne efter sit besøg hos foreningen i 2009. Jeg har dyrket videre, og selekteret ud fra mine egne valg mht. form, farve og smag. Jeg synes at vi skal bevare disse frø ved at dyrke dem i foreningsregi, som et af vores "hobbyforædlingsforsøg". Kollektionen består af fire (alle *Solanum lycopersicum*):

- Gul Zebra
- Orange Zebra
- Rød Zebra
- Sort/grøn Zebra

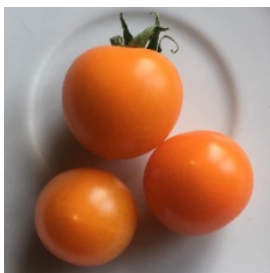
De er ikke 100 % frøstabile, men det kan der komme mange flotte varianter ud af. Vi kan skrive sammen om hvad det er, vi udvælger efter.

Samlet pris for de 4 sorter 50 kr. inkl. porto. NB: Begrænset mængde. Fås fra: Medlem nr. 5 på udbyderlisten.

Hvis du hellere vil dyrke færre end de fire Zebra, så har jeg frø af flg. som kan bestilles enkeltvis til den sædvanlige Frølistepris: Bing, Blue Striped, Dancing with Smurfs, First Match, Greenwich, Gru Vee, Long Blue, Primary Colors, Striped Student, Schimmeig Creg.

Alle disse kan googles, hvis man vil vide mere om dem. Meget begrænsede mængder også af disse.

Ribs-tomat

Bolivian Wild (*Solanum lycopersicum*) **FS1077** Gul/orange cherry/ribstomat, vejer gennemsnitligt 7 gram. Indeterminant men vokser buskagtigt, så giv planten god plads. Jeg dyrker de fleste i drivhus, hvilket ikke er optimalt pga vækstformen, svær at binde op, men kan lade sig gøre, også at beskære ved behov. God at hapse på sin vej, hvis lækkerisulten pludselig kommer over én.

Udbydes af: **250 (f)**

Foto: Lotte Hansen

Cape Teaser (*Solanum pimpinellifolium*) **FS1340** Cape Teaser er en ribstomat som dyrkes i krukke, gerne lidt høj så de lange stængler kan falde ned. Kan ikke bindes op, da stænglerne er for spinkle og uregerlige. Farven er orange-gul og selve tomaten vejer op til 2 gram. En af de gode tomater til at spise direkte eller putte hel i salaten. God til blanding med røde ribstomater. Jeg har frøene fra den engelske 'Garden Organic', engelsk pendant til Frøsamlerne.

Udbydes af: **250 (f)**

Ciudad Victoria (*Solanum pimpinellifolium*) **FS1301** Ciudad Victoria er en rød ribstomat der giver, som ribstomater jo gør, et kæmpe udbytte. Den er dyrket i en kæmpepotte i det fri og fået lov at sprede sig. Kan dog knibes, hvis man synes det bliver for voldsomt med stænglerne. Smagen er lidt vanskelig at beskrive, synes ikke den er sød men heller ikke sur, smager af det den skal - tomat. Vejer ca. 3 gram.

Udbydes af: **250 (f)**

Grenaille Rouge (*Solanum pimpinellifolium*) **FS1303** Grenaille Rouge er, som navnet siger, en rød ribstomat. Vejer 6-7 gram og er meget produktiv. Smager rigtig godt, børneslik. Vil være fantastisk i en potte/ampel, så man rigtig får glæde af de meget lange ranker der kommer.

Udbydes af: **250 (f)**

Foto: Lotte Hansen

Lady Bird (*Solanum pimpinellifolium*) **FS1307** Ladybird eller Lady Bird, begge stavemåder ses. Fantastisk smag i den lille, ca. 2 gram, røde ribstomat. Navnet er vist efter tidligere præsident Lyndon B. Johnsons hustru, der blev kaldt Lady Bird (der er jo mange mandlige amerikanske præsidenter som har fået opkaldt tomater efter sig, så hvorfor ikke deres bedre halvdele?). Man går ikke fejl af denne tomat, som kan dyrkes i drivhus, hvis man ikke har noget imod den breder sig godt og grundigt. I en kæmpepotte ude vil den også være fantastisk.

Udbydes af: **250 (f)**

Petit Poire (*Solanum pimpinellifolium*) **FS1345** En ribstomat jeg har dyrket i mange år, og kan ikke forestille mig et dyrkningsår uden den. De første år i en krukke, men der er mange uregerlige stængler, så det er nu afprøvet, med held, i en ampel i drivhuset. Det fungerer upåklageligt. Vil også kunne fungere i en meget høj krukke så stænglerne får lov at falde ned som de vil. Petit Poire (lille pære) er ikke udpræget pæreformet, men en lille rød tomat, 3 - 5 gram, alltid til børn da den er meget sød. Der bliver spist mange sommeren igennem. Ikke alle når i munden, så som regel finder jeg små nye planter hvert år rundt omkring. Hvem siger tomatdyrkning skal være svært? Den kan varmt anbefales.

Udbydes af: **250 (f)**

Foto: Lotte Hansen

Ribesoides (ribstomat) (*Solanum pimpinellifolium*) **FS0964** Rød, rund og sød tomat, en af de såkaldte vildtomater med mange frugter i en klase, indeterminant, kæmpe udbytte til snackspisning.

Udbydes af: **250 (f)**

Cherrytomat

Angies Honey (*Solanum lycopersicum*) **FS1335** Cherrytomat med gule (honningfarvede), faste frugter, der vejer 10-11g. Ikke særligt sød. Planten bliver ved med at bære til meget sent. Drivhus, men kan forsøges på friland. Fået på byttemarked, kommer fra Tyskland.

Udbydes af: **250 (f)**

Foto: Lotte Hansen

Annies Singapore (*Solanum lycopersicum*) **FS0949** Rød sød cherrytomat, har lidt grønt tilbage ved stilken, selv om den er moden. Indeterminant. Donorn har dyrket både Thaitomat (opr. Anja) og Annies Singapore for at sammenligne dem - og de er ret forskellige, selv om de begge er røde og søde cherrytomater. Vokser dog fuldstændigt ens i mit drivhus, giver fantastisk godt og er gode til lige at stoppe i munden når man går forbi. Fra en tomatklub på nettet. Frø taget fra en sandwich på flyet til Singapore af en dame ved navn Annie.

Udbydes af: **250 (f)**

Foto: Lotte Hansen

Chadwick's Cherry / Camp Joy (*Solanum lycopersicum*) **FS0951** Forædlet af Alan Chadwick, den engelske/amerikanske pioner i økologisk/biodynamisk/fransk intensiv havebrug. Rigtig god, sød, rød og stor cherrytomat, ca. 20 gram, indeterminant. kuldetolerant, sygdomsresistent.

Udbydes af: **250 (f)**

Chocolate Cherry (*Solanum lycopersicum*) **FS1305** En brunlig cherrytomat. Den er fast hvert eneste år hos mig. Vejer mellem 15-17 gram og er dyrket i drivhus i potte. Smagen er så god og sød, men der er også lidt mere smag i retning af det krydrede, fyldig i smagen vil man nok sige.

Udbydes af: **9 (f), 250 (f)**

Estisk gul mini-cherry tomat (*Solanum lycopersicum*) **FS0007** Frugter i druestørrelse, store klaser med op til ca. 100 blomster. Kan dyrkes både i drivhus og på friland på beskyttet sted. Senere end de fleste små tomater, men holder længe om efteråret. Fået af ældre russisk talende dame i den store markedshal udenfor Tallinn i 1993. Doneret til Heritage Seed Library i England, hvor den er brugt som „heirloom (arve-) variety” i projektsamlinger til skolehaver. Adoptionssort.

Udbydes af: **250 (f)**

Foto: Lila Towle

Gardeners Delight (*Solanum lycopersicum*) **FS1216** 'Gardeners Delight' er en gammel, populær cherrytomat. Stort udbytte af søde og smagfulde frugter. Planten er sund og klarer sig også beskyttet udendørs.

Udbydes af: **9 (f)**

Foto: Anders Bech

Gelbes Collier (*Solanum lycopersicum*) **FS1349** En gul millefleur-type, vokser buskagtigt (determinant) og kræver ikke opbinding, men lidt styring af de lange stængler. Kan med fordel dyrkes i ampel, eller i en højere krukke, så kan stænglerne frit hænge. Giver rigtig mange 5 - 6 grams tomater, der er oplagte til lige at putte i munden, eller til salatskålen. Smagen er hverken sød eller syrlig, men det kan være en anden sommer end 2023 vil gøre det anderledes. Jeg dyrkede min i drivhuset.

Udbydes af: **250 (f)**

Foto: Lotte Hansen

Green Grape (*Solanum lycopersicum*) **FS0078** Mellemtung mellem busk og rankende vækst (dvs. semi-determinant), højden varierer. Spinkel og løs i vækst, bør bindes op. Frugterne er på størrelse med en lille blomme, gul-grønne som modne, smaragdgrønne indeni. Drivhus eller beskyttet plads. Sød smag, smager også af umami – som mange af de grønfrugtede tomater. Anvendes i salater og som halverede, grillet i ovn. Oprindeligt fra USA, forædlet af Tom Wagner.

Udbydes af: **9 (f), 2209 (f)**

Foto: Brian Krause

Guldkrone (*Solanum lycopersicum*) **FS1070** Stort udbytte. Mange små tomater på hver klase. En gul cherrytomat med en særdeles god smag. Gourmetkokke har ved en blind-smagstest af 20 forskellige tomat-sorter kåret Guldkrone som den bedste gule cherrytomat.

Udbydes af: **9 (f)**

Foto: Anders Bech

Hrosnowe (*Solanum lycopersicum*) **FS1343** En multiflora-tomat, hvilket betyder mange blomster som kan betyde mange frugter hvis bestøvningen er i orden. Hvis man dasker til planten hver gang man passerer den, kan der sættes gang i bestøvningen. Planten er determinant, buskvoksende, giver gule tomater på 6-7 gram. Meget fine til at spise direkte eller i salatskålen. Jeg havde min plante i krukke udendørs, men måske den vil være bedre i drivhuset, da det meget omskiftelige vejr var lidt hårdt for den?

Udbydes af: **250 (f)**

Foto: Lotte Hansen

Indigo Rose (*Solanum lycopersicum*) **FS0892** Blåsorte tomater i lange klaser. Meget frugtbar i drivhus. Lidt sen i koldt vejr, men eftermodner godt i en skål indendørs. Den blåsorte farve udvikles ved sollys i skindet, under skindet er det en rød tomat. Højt indhold af antocyaniner og lykopen. Oprindeligt forædlet på Oregon State Univ. i USA, solgt af Nichols Garden Nursery i Oregon.

Udbydes af: **5 (f)**

Foto: Søren Holt

Ingrids cherrytomat fra Gartneri Toftegaard (*Solanum lycopersicum*) **FS0881** Store klaser af små røde frugter på meget lange stilke. Søde og aromatiske, revner ikke og holder til langt hen på efteråret. Gave fra en kunde til Toftegaards Gartneri (der har doneret den til os), hvor den kan købes som plante. Efter sigende har den været dyrket af Ingrid i ca. 30 år, og af Ingrids veninde i lige så lang tid før.

Udbydes af: **9 (f), 5 (f), 2209 (f)**

Foto: Lila Towle

Mei Wei (*Solanum lycopersicum*) **FS0403** ”Årets bedste tomat på friland“ i 2005. Lille, lækker rød cherrytomat. Den ligner 'Gardeners Delight', men er betydeligt tidligere. Opr. Fra Runåbergs Frøer, der skriver blandt andet i kataloget: „Tidlig sort fra Kina med den bedste smag... den trives udmærket i vores klima“.

Udbydes af: **757 (f)**

Foto: Flemming Pedersen

Mirabella (*Solanum lycopersicum*) **FS1309** En af de såkaldte hvide tomater. Den er meget lysegul. Er man til de meget søde tomater er denne et must og samtidig er den utroligt givende, så der er både til hapsere og til salatskålen mm. Vejer mellem 13-35 gram, så det er en cherrytomat. Jeg havde den i en meget stor potte op ad en murstensvæg, det bekom den vel så jeg blev virkelig belønnet.

Udbydes af: **250 (f)**

Foto: Lotte Hansen

Schönhagener Frühe (*Solanum lycopersicum*) **FS0886** Meget tidligt rankende frilandstomat med god resistens mod skimmel. Små, runde gule salat-tomater - 3-4 cm, 20-25 g - med god stærk tomatmag. Oprindelse: det kooperative frøfirma Dreschflegel. Deres besøgshave og flere af de medvirkende små frøavlere gårde ligger i Schönhagen i Thüringen, og en af dem har udviklet denne sort.

Udbydes af: **90 (f), 250 (f)**

Foto: Dreschflegel-Bio-Saatgut, med tilladelse

Snow White; White Cherry (*Solanum lycopersicum*) **FS0111** Sød og smagsfuld tomat, der nok mere er sart lysegul end hvid. Indeterminant vækst. Sprækker i efteråret, når temperaturen svinger meget dag/nat. Men de smager stadig utrolig godt. Stort udbytte på friland. Skabt af tomatentusiasten Joe Bratka i USA.

Udbydes af: **5 (f)**

Thai cherry (*Solanum lycopersicum*) **FS0108** Små ovale skinnende ekstremt søde frugter, ca. 20 pr. klase. Fra Thai maduge i et supermarked, men frøægte. En thailandsk gæst – etnobotaniker – mener det må være den sort, der blev forædlet til deres dronnings fødselsdag for år tilbage. Kaldes derfor „Dronninge-tomaten“ i Thailand.

Udbydes af: **250 (f), 5 (f)**

Foto: Lila Towle

Whippersnapper (*Solanum lycopersicum*) **FS0110** Rosa cherrytomat, en af de tidligste. Trives godt som kaskadetomat, 5-9 planter i en stor krukke. "Determinat" vækst. Må ikke nippes, da det fjerner de mange blomsterknopper. Lille frodig plante. Smagen er god, når vejret ikke er for koldt. Engelsk sort.

Udbydes af: **90 (f)**

Foto: Merete Juul

Blommetomat

Banana Legs (*Solanum lycopersicum*) **FS0062** Busktomat, ca. en meterhøj, velegnet til krukker. Aflange frugter af Roma typen, grønstribede, modner gule, evt. med brune striber. Holdbar. God til både gryde- og panderetter.

Udbydes af: **5 (f)**

Foto: Manfred Sause, Wikimedia Commons

Braune Pflaume aus Litauen (*Solanum lycopersicum*) **FS1344** Brun blommetomat. Fantastisk fin farve, fantastisk smag og fantastisk udbytte. Så det kan ikke være bedre. Jeg har dyrket den et par år i mit drivhus med stor succes. Frugterne vejer 10 - 12 gram. God til salaten, skiveskåret på madderne eller bare at spise frisk. Den har været i krukke, og ellers bundet godt op, da de mange tomater tynger godt.

Udbydes af: **250 (f)**

Casady's Sunrise (*Solanum lycopersicum*) **FS0887** Alle "Sweet Casady"-varianter har stærkt krøllede blade, ranglet vækst, og en kraftig tilbøjelighed til at gro rødder hele vejen op ad stænglen. Denne gul-grønne variant er sød og med et strejf af bredbladet persille i smagen. Også umami. Stort udbytte lige til november, hårdføre frugter. Favorit i år. Variant af sorten "Sweet Casady", som er frembragt af Tom Wagner, USA. Adoptionsort.

Udbydes af: **901 (f)**

Foto: Rikke Haulund

Casady's Sweet Yellow (*Solanum lycopersicum*) **FS0948** Fremkommet ved en sammenlignende dyrkning hos KB af 8 linjer af sorten "Sweet Casady", som er fremavlet af Tom Wagner, USA. Denne variant stammer fra en portion frø fra Åke Truedsson i Sverige. Denne er en sød og ren gul variant. Alle "Sweet Casady"-varianter har stærkt krøllede blade, ranglet vækst og en kraftig tilbøjelighed til at gro rødder hele vejen op ad stænglen.

Udbydes af: **901 (f)**

Foto: Karen Bredahl

Chocolate Egg/Little Chocolate (*Solanum lycopersicum*) **FS1300** En lille dejlig tomat. Jeg har dyrket den i flere år efter at have modtaget den i mit første år som medlem af Tomatentusiasterne. Giveren hed Inge. Hun dyrkede en del forskellige sorter som virkelig er værd at have i sin samling. Chocolate Egg er en lille 6-7 gram stor tomat, formet som en daddel/æg, og som navnet antyder brunlig. Smagen er rigtig god, og jeg bruger den meget til at spise frisk. Også fin halveret i tomatsalater med andre farver. Dyrket i potte i drivhus giver den meget fint.

Udbydes af: **250 (f)**

Foto: Lotte Hansen

Cornue des Andes (*Solanum lycopersicum*) **FS0893** En gammel fransk sort. Frugterne vejer mellem 100 - 150 g. Tidlig, og bærer frugt meget længe. Indeterminat. En skøn, aflang, mørk orange-rød tomat med lille spids. Den er meget kødfuld, fuld af smag og næsten uden kerner. Den er fast, selv ved modenhed og uden at være hård. Man kan blot pille skindet af den til tomatsauce. Også god til at skære i skiver til tomat-tærter og pizza. Frø købt i Frankrig og dyrket siden 2014.

Udbydes af: **5 (f)**

Ditte (*Solanum lycopersicum*) **FS0896** Yderig orange tomat. Frø oprindeligt fra tomat fra Tjekkiet. Hjembragt af Ditte.

Udbydes af: **5 (f)**

Foto: Mette Juhl Petersen

Gul Karna Majs miniblomme (*Solanum lycopersicum*) **FS0871** Tomaterne er gule, ovale og med størrelse som dadler. Holdbare i efteråret, velegnet til eftermodning indendørs. Meget søde frugter med kraftig tomatsmag. Fra Karna Majs have. Der findes en rød og en gul variant, men den røde er vist ikke helt stabil. Denne er gul og yderst stabil fra år til år. Den er en "must have".

Udbydes af: **9 (f)**

Foto: Lila Towle

Gule kinesere (*Solanum lycopersicum*) **FS0874** Gul, stor blommetomat. Frø oprindeligt fra kinesisk ven.

Udbydes af: **5 (f)**

Foto: Mette Juhl Petersen

Gyula (*Solanum lycopersicum*) **FS1341** Gyula er en ungarsk tomat som både er til at spise skiveskåret, men også fantastisk fin til madlavningen, en paste-tomat. Den har en pragtfuld rød farve, er buttet, lidt aflang med en afsluttende lille spids i enden. Vejer ca. 30 gram og er meget ensartet i udseende. Giver et kæmpe udbytte i drivhuset selv om den kun dyrkes i potte. Skal bindes godt op da den får et stort antal tomater på hele planten.

Udbydes af: **250 (f)**

Foto: Lotte Hansen

Inges laksefarvede flad (*Solanum lycopersicum*) **FS1306** Inges laksefarvede flad, dette er beskrivelsen jeg i sin tid modtog med frøene. Og det er lige hvad tomaten er - laksefarvet og flad. Har flere riller, men ikke ensartet og så er den fladtrykt. Ikke den kønneste tomat, men smagen opvejer udseendet så rigeligt. Fantastisk god smag. Har kun dyrket den i potte i drivhus. Vejer mellem 18-28 gram.

Udbydes af: **250 (f)**

Foto: Lotte Hansen

Kinesisk blomme (*Solanum lycopersicum*) **FS0891** Yderig på friland. Frø opr. fra kinesisk ven.

Udbydes af: **5 (f)**

Lucky Tiger (*Solanum lycopersicum*) **FS0888** En næsten spritny sort fra omkring 2013, skabt af Fred Hempel, Artisan Seeds. Indeterminat, utrolig frodig, kan dyrkes med to hovedstammer. Det er virkelig en meget anderledes tomat! Det er en meget speciel grøn/rosarød marmoreret aflang tomat med mængder af mellemstore frugter. Meget smukke tomater med dejlig smag og en mangfoldig anvendelighed f.eks. til salat, tomatmarmelade, salsa m.m. Frø købt fra Tuttosemi.com i Italien.

Udbydes af: **5 (f)**

Foto: Lila Towle

Principe Borghese (*Solanum lycopersicum*) **FS1313** Få sideskud, 2-3 m høj plante, trives både på friland og i drivhus. Tomaterne postkasserøde, 4 cm, 25-30 g, med en karakteristisk lille spids, revnefaste med et lidt tykt skind. Spinkel smag som friske, men meget velsmagende som tørrede tomater, eller som grundlag for tomatsovs.

Hvis tomaterne plukkes knapt modne og ophænges som hele klaser - eller lægges enkeltvis på en bakke - tørt og køligt (5-10 C), vil de eftermodne og kan holde sig til langt hen på vinteren.

Udbydes af: **5 (f)**

Foto: John Kruuse

Rød blomme (*Solanum lycopersicum*) **FS1112** Ældre sort af kirsebærtomat fra Danmark. Planterne har klaret sig fint på friland. Indeterminant, behøver støtte og skal bindes op. Velsmagende røde tomater i klaser, lidt større end mange cherytomater. Middel modtagelig for skimmel. Fra NordGen på deres 10 års jubilæum i 2018. Ligner meget Ingrid Noldes rød blomme, FS0956, men vi kan ikke være sikre, da Ingrid ikke har dennes NGB accessionsnummer. Frøene er avlet af Lila Towle og formidles venligst af udbyderen.

Udbydes af: **3282 (f)**

Foto: Vivi Logan ?

Rød blomme fra Hegnstrup (*Solanum lycopersicum*) **FS0065** Favorit ved årsmødets besøg på Hegnstrup. En sjov tomat jeg har fået fra John Kruuse. Fik sået den lidt sent og længe viste den ikke megen livsgnist. Jeg havde derfor ikke de store forventninger til den, og da sommeren 2023 heller ikke gav de bedste betingelser, var jeg ved at afskrive den. Men pludselig viste der sig de fineste små klaser af små dunede tomater. De blev røde og vejede 6-10 gram og havde den dejligste tomatmag. Selve planten var meget spinkel og krævede god støtte. Jeg havde den i drivhus i potte, det var nok det bedste for den i dyrkningsåret.

Udbydes af: **250 (f)**

Foto: Lotte Hansen

Sweet Casady (*Solanum lycopersicum*) **FS1251** Sorten er forædlet af Tom Wagner, der navngav den efter sin afdøde ven og pioner i økologisk havebrug, Mark Casady. Vi fik frø af F3 generationen fra Tom, da han besøgte Frøsamlerne i 2009 og holdte workshops i forædling af tomater og kartofler. Lækker aflang rød tomat med gul/orange striber. Den er ikke oversød, som navnet ellers kunne tyde på, men dejlig smagfuld. Yder godt og er utrolig dekorativ. Bliv ikke overrasket over at bladene krøller/snor sig og hænger lidt ned ad. Lidt lige som om at bladene også vil være aflange. Kan både bruges friske, eller fryses dem ned til vinterens brug. NB: Vi har 3 tomater hvor navnet "Casady" indgår - de to er gultkødede udspaltninger af den oprindelige "Sweet Casady", og er bevaret for sig. Vær omhyggelig med at holde rede på navnene, og med om der kommer afvigende planter (denne linje har dog været stabil i mange år).

Udbydes af: **5 (f)**

Foto: Lila Towle

Almindelig Tomat - Salattomat

Arcadia (*Solanum lycopersicum*) **FS1342** Buskvoksende tomat, kræver ikke opbinding, måske lidt støtte, da den giver supergodt af flotte røde ca. 20 grams tomater. Fin rå spisetomat men også god til den varme madlavning. Sød og behagelig i smagen, og var ikke vanskelig i den sommer vi havde i '23.

Udbydes af: **250 (f)**

Foto: Lotte Hansen

Blå Fersken (*Solanum lycopersicum*) **FS1039** "Blå Fersken" er en videreudvikling af tomaten 'Blue Woolly', som er fremavlet af Tom Wagner, Ohio, USA. "Blå Fersken" har skind som en fersken, og indeni er den grøn som en kiwi. Den er indeterminant og langsomt modnende.

Udbydes af: **901 (f)**

Foto: Karen Bredahl

Black Zebra (*Solanum lycopersicum*) **FS0064** Dekorativ brun- og rødtribet tomat. Tomatens oprindelse har endnu ikke kunnet bekræftes, men flot er den. Stammer fra en tysk frøsamler.

Udbydes af: **5 (f)**

Bloody Butcher (*Solanum lycopersicum*) **FS0544** Indeterminant, kartoffelbladet plante, gammel amerikansk sort. Kan stå i drivhus, men klarer sig bedre på friland. Ikke særlig store, mørkerøde frugter, varierende i størrelse, med meget god smag og absolut blandt de tidligste.

Udbydes af: **90 (f), 5 (f)**

Foto: Anja Egeriis

Blue Woolly (*Solanum lycopersicum*) **FS1111** Foreningen fik frø på workshop med Tom Wagner i Danmark 2009. En krydsning af flere tomatsorter, der er under udvikling - dvs næste års planter kan variere en del. F.eks. kan farverne på tomaterne variere mellem blå og gule (med striber), og selve planten kan af og til blive let lådden. Tomaterne bliver ret store og er velsmagende, men skal ikke hænge for længe.

Udbydes af: **5 (f)**

Bolstar Granda (*Solanum lycopersicum*) **FS1289** En drivhustomat med en kraftig, sund og robust vækst og en stor ydelse af røde tomater i almindelig størrelse.

Udbydes af: **9 (f)**

Dansk Export (*Solanum lycopersicum*) **FS0710** NGB13160. Middelstørrelse rød tomat, tidlig og velegnet til udendørs brug. Den er nævnt allerede 1912 i Nordisk Illustreret Havebrugsleksikon som en af de bedste tidlige sorter, så den er nok noget ældre. Den er udvalgt på forsøgsmarkerne i Taastrup hos FDB's forsøgsvirksomhed Toftø, der er grundlagt i 1899. Adoptionsort.

Udbydes af: **5 (f)**

Foto: NO Crossland

Dorenia (*Solanum lycopersicum*) **FS1286** En kraftig drivhus-tomat med velmagende røde tomater af almindelig størrelse. Modstandsdygtig overfor sygdom. Godt udbytte. En tomat for hobbygartnere. Oprindeligt fra Bingenheimer Saatgut i Tyskland.

Udbydes af: **9 (f), 5 (f)**

Earl of Edgecombe (*Solanum lycopersicum*) **FS0075** Smukke gule frugter, god modstand mod skimmel.

Udbydes af: **5 (f)**

Edith Bernhard (*Solanum lycopersicum*) **FS1284** En velmagende og flot tomat i gul-orange farver med violetblå striber på skuldrene. Striberne bliver lysere nedad på tomaten. En fin salattomat. Oprindeligt en Tom Wagner krydsning, som Edith Bernhard fra Østrig har udviklet fra de meget forskellige F2-varianter til en stabil tomatsort med fremragende smag og et flot udseende.

Udbydes af: **9 (f)**

Foto: Anders Bech

Glacier (*Solanum lycopersicum*) **FS1285** Der er tale om en halv-busk tomat. Hovedskuddet stopper væksten ved 70-100 cm, så det er vigtigt at bevare nogle af sideskuddene (ca. 3-4). Den er kuldolerant og modner meget tidligt. Velegnet til friland eller i krukke på terrassen. Frugterne modner røde, almindelig størrelse, og er meget velmagende med en let krydret smag. Sorten udviklet i Sverige i 1985.

Udbydes af: **9 (f)**

Green Zebra (*Solanum lycopersicum*) **FS0648** Forædlet af Tom Wagner. Grøn tomat med lyse striber, halvstore runde dejlige søde tyndskallede frugter med god smag med vindruearoma, god til salater og lang høstperiode.

Udbydes af: **9 (f), 5 (f)**

Foto: Anja Egeriis

Guernsey Island (*Solanum lycopersicum*) **FS1346** Kommer i sin tid fra den engelske ø Guernsey. Flot sribet, rund, rød og armyfarvet tomat med en vægt på 30 - 40 gram. Fin tomatsmag. Vokser indeterminant. Jeg havde den i krukke i drivhuset.

Udbydes af: **250 (f)**

Kia (*Solanum lycopersicum*) **FS1347** Flot rød tomat med en lille spids i enden. Vejer 15 - 30 gram og vokser indeterminant.

Giver rigtig mange tomater og bør derfor støttes godt. Med den flotte røde farve er den et godt valg til den varme madlavning. Smagen er rigtig god, også som skiveskåret til æggemadden eller i salaten.

Udbydes af: **250 (f)**

Kondine Red (*Solanum lycopersicum*) **FS1278** Almindelig rød salattomat, en smule sødere og mere aromatisk end f.eks. Dansk Export og Potentat. Tidlig og meget rigt ydende langt hen på efteråret, trives godt både på friland og i drivhus. Bliver ikke særlig høj, sætter kun få sideskud. Bør dyrkes som flerstammet for stort udbytte. Tomaterne er revnefaste og tåler at hænge på planten længe efter modenhed uden at miste smag.

Udbydes af: **5 (f)**

Foto: John Kruuse

Lav Busk 327 (*Solanum lycopersicum*) **FS0889** NGB2049 Frilandstomat. Middelkraftig tæt vækst, med ret stive stængler. Giver et særdeles stort udbytte. Frugterne er middelstore, overvejende 3 til flerrummede, nærmest runde. Røde til gulligrøde med ret lys indvendig farve, lille kernemasse. Oprindeligt fra Ohlsens Enke i 1967.

Udbydes af: **9 (f), 5 (f)**

Legend (*Solanum lycopersicum*) **FS0401** Tidlig busktomat til friland, store frugter, ret modstandsdygtig mod kartoffelskimmel. Ganske få frø i hver tomat.

Udbydes af: **5 (f)**

Matina (eller Martina) (*Solanum lycopersicum*) **FS0567** Potato leaf type – det vil sige at den, ud over de specielle blade, også har en åben blomst, der kan bestøves af/bestøve andre tomater. Tidlig sort med ualmindelig god smag.

Udbydes af: **5 (f)**

Foto: Creative Commons CC0

Oranže (*Solanum lycopersicum*) **FS1352** Busktomat, der vokser op til omkring 80-100 cm i højden. Producerer afrundede, orange tomater på 70-100 gram. Frugterne er faste med tykke vægge og holder sig godt efter plukning. Frugterne har ensartet størrelse. Kommerciel sort fra Tjekkoslavakiet.

Udbydes af: **5 (f)**

Potentat II (*Solanum lycopersicum*) **FS0023** Rød drivhustomat, mellemstørrelse, god smag. Meget populær omkring Hobro for 20-30 år siden, fordi en lokal gartner solgte planter. Sorten modtaget fra NGB er Potentat II med svensk forædler, men den oprindelige Potentat var dansk (jvf. frøkatalogerne). Den stammer angiveligt fra en engelsk sort 'Potentate' (måske fra øen Guernsey?). Nu en populær sort i Australien og New Zealand.

Udbydes af: **901 (f)**

Foto: Anders Bech

Schimmeig Creg (*Solanum lycopersicum*) **FS1250** En af sorterne forædlet af den amerikanske tomatguru Tom Wagner - denne da han var 13 år gammel. Navnet stammer fra Isle of Man, som Toms mors slægt stammer fra, og betyder på manx "Striped Rock". En rigtig lækker tomat, med en god størrelse og masser af "kød" på. Spises frisk, men egner sig så sandelig også stegt, braslet, grillet og bagt. Flot rød farve med gul-orange striber. En gavmild plante, der producerer, også selv om du "glemmer" den bagerst i drivhuset.

Udbydes af: **5 (f)**

Foto: Tak til Seed Savers Exchange, USA

Sub Arctic Plenty (*Solanum lycopersicum*) **FS0583** Rød mellemstor busktomat, god frilandssort i Danmark. Tidlig, rimelig smag, ikke ret meget syrlighed, ikke så stort udbytte. Forædlet af Dr. Harris, Beaverlodge Research Station, Alberta, Canada i 1970'erne specielt til koldt klima.

Udbydes af: **5 (f)**

Taxi (*Solanum lycopersicum*) **FS0506** Gul som en New Yorker Taxi, velsmagende og egnet til friland.

Udbydes af: **5 (f)**

Tempo (*Solanum lycopersicum*) **FS0865** NGB2050. Frilandstomat fra FDB-frø forædlet på Toftø, sendt på markedet i 1976.

Udbydes af: **5 (f)**

Zebre Robecq (*Solanum lycopersicum*) **FS0966** Robecq er er en lille by i det nordøstligste Frankrig. En Tom Wagner tomat der ikke er så udbredt, grøn med grønne striber men som moden lidt ovre i det gullige. Kan være svært at bedømme hvornår den er moden, må klemmes lidt for at finde ud af det. Stort udbytte, sunde frugter, rigtig god smag med sødme og syrlighed i den rette mængde, indeterminant. Udbydes af: **250 (f)**

Foto: Lotte Hansen

Bøftomat

Beauty King (*Solanum lycopersicum*) **FS0617** Lidt sen bøftomat med de flotteste frugter, jeg nogensinde har set. Bicolor gule-røde, nok mere gule, med røde striber der løber ned af siderne. Dog ikke så velsmagende som Hillbilly, der også er 'flammeret'. Udbydes af: **5 (f)**

Black Seaman el. Black Sea Man (*Solanum lycopersicum*) **FS0644** Mellemstor bøftomat med smukke farver i rødbrunt og mørkegrønt. Minder lidt om Black Brandywine, men mildere. Var bedst i drivhus. Kartoffelbladet, halvdeterminat plante. Beskrives som russisk arvesort - i lighed med de fleste 'sorte' tomater. Udbydes af: **5 (f)**

Chocolate Stripes (*Solanum lycopersicum*) **FS0545** Mellemstørrelse, rød-brunlige frugter med gul-grønne striber. En af de smukkeste tomater, der findes. Velegnet til friland. Fin smag. Gave fra medlem af SSE, forædlet af en "free breeder" i USA - den ene "forælder" er Tom Wagner's Schimmeig Creg tomat.

Udbydes af: **90 (f), 901 (f)**

Foto: Lila Towle

Cosmonaut Volkov (*Solanum lycopersicum*) **FS0072** Mini-bøftomat, en af de mest velsmagende, pålidelig i drivhus men evt. bedre på friland i en varm sommer. En mere håndterlig størrelse end rigtige bøftomater, men lige så velsmagende. Opr. Ukraine via Seed Savers Exchange, USA. Volkov var en sovjetisk kosmonaut, der døde i Soyuz 11 ulykken. Hans ven, rumforsker og havemand Igor Maslov, navngav sin favoritomat til ære for Volkov. Frøene er avlet af Lila Towle og formidles venligst af udbyderen.

Udbydes af: **3282 (f)**

Foto: Lila Towle

Green Giant (*Solanum lycopersicum*) **FS0898** Bøftomat, kartoffelbladet. De modne frugter er lime-grønne. Velsmagende. Søde med stærk umami smag. Oprindelse: Reinhard Kraft, Tyskland, via medlem af Seed Savers Exchange, USA. Frøene er avlet af Lila Towle og formidles venligst af udbyderen.

Udbydes af: **3282 (f)**

Foto: ?

Jørgens lyserrøde bøf (*Solanum lycopersicum*) **FS1253** Fra en frøsamplers bekendt. Vi spiste den først i juli 2020 på Frøsamlerens sommertur. Hos mig var den en af de senest modne bøftomater. Skindet er lyst rødt, ikke "pink". Kødet er stærkt rosafarvet, en smuk kontrast. De først modne tomater manglede smag. Senere, og måske plukket mere højmodne, havde de en god fyldig tomatsmag.

Udbydes af: **2209 (f)**

Foto: Lila Towle

Katja (*Solanum lycopersicum*) **FS0085** Rosa bøftomat. Meget velsmagende. Blomsterstilken sidder meget fast og har et bredt hæfte. I Sibirien regnes den for en frilandstomat. Selv om den kan bære tidligt på friland, er det først i drivhusets varme smagen rigtigt udvikles. Men giver et ret stort udbytte på friland i - bærer allerede fra slutningen af juli/begyndelsen af august. Familiesort fra Sludjanka, Sibirien. Kom til Danmark i 2002.

Udbydes af: **96 (f)**

Foto: NO Crossland

Maghrebi (*Solanum lycopersicum*) **FS0962** Frøene kom oprindeligt fra Heritage Seed Library hos Garden Organic i England. Maghreb eller "solnedgang" er den nordvestligste del af Afrika, inkl. Marokko - en del af den arabiske verden. Rød og kødfuld tomat, lidt uensartet i størrelsen, indeterminant vækst. Bruges i madlavningen eller spises rå, ca. 125 gram.

Udbydes af: **250 (f)**

Foto: Heritage Seed Library

Nver (*Solanum lycopersicum*) **FS0963** Fra Armenien via et frøbytte med en, der havde købt frøene dér. Tomaterne er røde, og vejer 100 - 200 gram. Nver betyder "gave" på armensk.

Udbydes af: **250 (f)**

Foto: Lotte Hansen

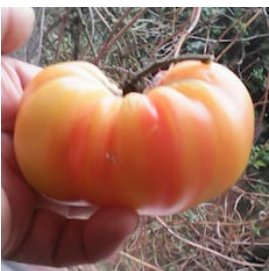

Russie 3 (*Solanum lycopersicum*) **FS0101** Vi blev spurgt om vi kunne skaffe en sød russisk bøftomat som mindede om den, spørgeren havde mistet. Denne kommer fra Seed Savers Exchange – måske ikke den samme som den tabte, men i hvert fald rigtig god. Runde, røde bøftomater, midt på sæsonen. Frøene er avlet af Lila Towle og formidles venligst af udbyderen.

Udbydes af: **3282 (f)**

Foto: Gitta Olesen

Skt. Peter / St. Pierre (*Solanum lycopersicum*) **FS0103** Mellemstørrelse tomat. Tidligere end König Humbert som den ligner. Gammel fransk sort.
Udbydes af: **5 (f)**

Striped German (*Solanum lycopersicum*) **FS0556** Meget stor, lidt flad bøftomat med orange/røde/gule striber. Smagen er blid og behagelig. Oprindelse: Kendt i USA som arvesort og betegnes i Impectas katalog som „kulturarv fra 1800-tallet“.

Udbydes af: **757 (f), 5 (f)**

Foto: Flemming Pedersen

Peberfrugt, paprika og chili (*Capsicum* arter)

Styrken på chilipeber måles efter Scovilleskalaen, i Scoville enheder eller Scoville Heat Units (SHU). Skalaen starter ved 0 og går til mindst 2.000.000. I dag bruges ofte styrkegruppe, fra 0 til 10 eller 14. For begge skalaer gælder at sød peber har styrke 0.

Begge skalaer kan findes via Google. De bruges om muligt her, men ellers bruges udtryk som "moderat" eller "meget" stærk. Smagsoplevelser varierer meget fra person til person.

Artsnavn f.eks. *Capsicum annuum*, *C. chinense* eller *C. pubescens*, er værd at huske, hvis man vil undgå krydsninger. De kan overraske med styrke eller mangel på styrke. Du kan finde oplysninger om dette på internettet.

Australsk læbestift (*Capsicum annuum*) **FS0484** Sorten er hjemført fra Australien, en pose frø købt som 'Lipstick', men frugterne er mere tilspidsede på denne her sort, end på andre 'Lipstick'. Frugten er 12 - 15 cm lang og 3 - 5 cm i diameter, først lysegrøn, modner så gennem en gul - orange farveskala til høj rød, smagen er mild. Den bliver tilsyneladende ikke angrebet af noget som helst. Donor har ikke haft en eneste lus i drivhuset i tre år.

Udbydes af: **901 (f)**

Foto: Karen Bredahl

Caloro chili (*Capsicum annuum*) **FS1215** *Capsicum annuum* 'Caloro'. 60 cm høj busk, der giver mange aflange peberfrugter, der modner fra grøn over lys gul og til sidst rød. Det er en stærk chili (styrke 3-4) med en skøn smag og en tyk væg af frugtkød. Sås febr.-marts. Spiretemp: 25 gr.

Udbydes af: **9 (f)**

Foto: Anders Bech

Chocolate Cherry (*Capsicum annuum*) **FS0122** En rund, mild, 4- 5 cm. tykvægget chili, der starter som grøn og modner til flot brun. Prøv f.eks. at bage dem i ovnen med kød eller ostefyld.

Udbydes af: **9 (f)**

Foto: Anders Bech

Czechoslovakian Black (*Capsicum annuum*) **FS0124** Meget dekorativ chilipeber med aflange glatte frugter, der undertiden peger opad. Farven som umoden er mørk violet, næsten sort, og frugterne modner til rød. Moderat styrke: 20.000-30.000 Scoville Units.

Udbydes af: **9 (f)**

Foto: Brian Krause

Habanero Dulce (*Capsicum chinense*) **FS1067** Denne meget milde chili af Habanero type ("Dulce" betyder sød) kræver varme og klarer sig bedst i drivhus eller vindueskarm. Stort udbytte. Frugterne modner laksefarvet og har en fin smag og aroma af fersken, mango og karamel.

Udbydes af: **9 (f)**

Habanero Vicentes Sweet (*Capsicum chinense*) **FS1068** Denne milde chili ønsker varme og trives bedst i vindueskarm eller drivhus. Styrke 2. Stort udbytte med aroma af frugt, æbler, ribs, sødme, fantastisk smag. Frugten er 5 cm. lang, og planten bliver 50 cm. høj (i stor potte).

Udbydes af: **9 (f)**

Foto: Anders Bech

Lombardo (*Capsicum annuum*) **FS1214** Sød paprika. Sås februar-marts. Spirer ved 25 grader. Kræver varme, bedst i drivhus. Stort udbytte. Højde: 50-60 cm, frugt: 10-15 cm, styrke: 0, grøn/rød. Giver mange frugter, som er hurtigt til at modne røde. Velsmagende.

Udbydes af: **9 (f)**

Foto: Anders Bech

Stor rød (*Capsicum annuum*) **FS1247** Fået af Anne og Tom fra Samsø på frørgiet i september 2020. Stammer fra deres ven på Samsø, oprindelse ukendt. God storfrugtet tykvægget "bell pepper", produktive planter, lidt tidligere end fx 'King of the North'. Frøene er avlet af Lila Towle og formidles venligst af udbyderen.

Udbydes af: **3282 (f)**

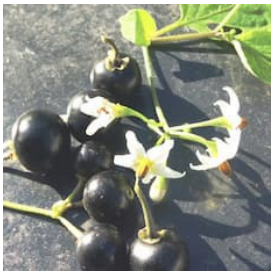

Ungarsk Rund Chili (*Capsicum annuum*) **FS0559** Modner ret hurtigt til flotte røde runde chili. Moderat stærk. En chili, som jeg har haft megen glæde af.

Udbydes af: **9 (f)**

Foto: Anders Bech

Øvrige natskyggefamilie

Garden Huckleberries (*Solanum scabrum*) **FS1093** Sjov plante at dyrke i haven da bærrerne, der ved fuld modenhed er spiselige, ligner Sort Natskygge, og man dermed kan "chokere" sine gæster ved at servere f.eks. muffins eller tærte med disse smukke dybsorte bær med den mest vidunderlige pink/lilla saft. Dyrkes så man har helt styr på den, og der ikke sker forveksling, f.eks. i spande.

Forspiring samtidig med tomater.

Udbydes af: **5 (f)**

Foto: Mette Juhl Petersen

Sorte ravne (*Solanum melongena*) **FS1071** Kulsort aubergine, forædlingsmateriale, til dyrkning et beskyttet sted på friland. Forkultiveres indendørs i februar/marts. Stor variation i frugtstørrelse og tidlighed. Skifter fra sort til forskellige farver i frømodningsprocessen. Kræver viden at dyrke til frø. Uegnet til drivhus, da den er følsom for spindemider. Dyrket til frø på friland siden 2009.

Udbydes af: **90 (f), 129 (f)**

Foto: Søren Holt

KÅL (BRASSICA OLERACEA OG VISSE B. NAPUS)

Gamle danske grøntsagssorter med 'bittersunde' indholdsstoffer

Nyere forskning har vist, at nogle gamle danske sorter af kål og rodfrugter er langt sundere, end dem vi dyrker i dag. Det skyldes, at de indeholder flere bitterstoffer, som er blevet avlet væk i moderne sorter. Bitterstofferne er effektive i forhold til at mindske risikoen for at udvikle hjertekarsygdomme, forskellige kræfttyper og type 2-diabetes.

Et heldigt sammenfald med et andet forskningsprojekt viser desuden, at nogle af de samme grøntsagssorter samtidig er velsmagende og egnede til nutidig miljøvenlig dyrkning.

Grøntsagerne er udvalgte gamle danske sorter af hvidkål, spidskål, grønkål, gulerod, majroe, knoldselleri og forskellige urter. Desværre er det meget få af sorterne, der stadig kan fås i almindelig handel, men de er bevaret i Nordens genbank, NordGen, og nogle af dem dyrkes af Foreningen Frøsamlernes medlemmer.

På Frøsamlernes Forårsfrøliste 2024 finder du:

Grønkål, Brassica oleracea L. 'Halvhøj Ekstra Moskruset Tiara'

Grønkål, Brassica oleracea L. 'Halvhøj Kruset Konserva'

Pastinak, Pastinaca sativa 'Skandia'

Flere Frøsamlere har taget opfordringen op om at avle frø af de bittersunde sorter, så vi kan forhåbentlig i 2025 tilbyde endnu flere.

Læs mere om bittersunde grøntsagssorter her: www.bittersund.dk og www.danskekulturplanter.dk

Hovedkål

Early Danish Summer (*Brassica oleracea*) **FS1062** Frøsamlerne fik frø i 2012 fra Vavilov Institut (den russiske genbank). En tidlig hovedkål - ligner et lille rødkål. Smagen er en mellemting mellem rødkål og spidskål. Den er finere i det end rødkål, god i en salat, men kan også bruges i varme retter. Holdbarheden er kortere end almindelig rødkål.

Udbydes af: **3597 (f)**

Foto: Bodil Gimbel

Erstling Linga (*Brassica oleracea*) **FS1263** Tidlig spidskål, meget lysegrøn sort med faste, korte hoveder og sluttet vækst. Sorten er sund og klarer sig godt i marken. Den er forholdsvis god til at dække jorden, hvilket gør den god til at konkurrere med ukrudtet. Hovedformen er som de nutidige sorter, men hovederne er forholdsvis små med en gennemsnitsvægt på 475 g.

Udbydes af: **9 (f)**

Grønkål og bladkål (*Brassica oleracea*)

Flerårig bladkål fra Myrrhis (*Brassica oleracea*) **FS1029** Flerårig bladkål med stor genetisk bredde, da den er en krydsning mellem flere varianter, der ikke er selekteret på - og som man selv kan lege videre med. Bladene varierer fra kraftigt krusede til helt glatte, og smagen varierer fra mildt til bittert. En fantastisk bladgrønsag til både rå og tilberedte måltider. Yndlingsplanter kan stiklingeformeres af vedagtige grene i november, hvis man vil selektere, eller man kan bevare bredden ved at samle og så frø. Forventet levetid for den enkelte plante er 4-5 år. Fra frø doneret af Tycho og Karoline fra Permakulturhaven Myrrhis. En af moderplanterne stammer fra Stillehavskysten i staten Washington, USA.

Udbydes af: **757 (f)**

Foto: Karoline Aaen

Halvhøj Ekstra Moskruset Tiara (*Brassica oleracea*) **FS0929** BITTERSUND: En af de bittersunde grønkålssorter fra MaxVeg-projektet. Har krusede blade der sidder på en lav til halvhøj stok på 45-50 cm. Opr. A. Hansen Amagerfrø 1972. På trods af interessen i de gavnlige effekter af spisning af "bittersunde" grønsager er det ikke lykkedes at få frøsamlere til at interessere sig for denne gamle sort, der var med i projektet med de "bittersunde" sorter, der havde en gavnlige effekt bl.a. på diabetes 2.

Udbydes af: **9 (f)**

Halvhøj Kruset Konserva - Hunderup70 (*Brassica oleracea*) **FS0928** BITTERSUND: En af de bittersunde grønkålssorter fra MaxVeg-projektet. Grønkålssort fra Dæhnfeldt, på markedet i 1970. På trods af interessen i de gavnlige effekter af spisning af "bittersunde" grønsager er det ikke lykkedes at få frøsamlere til at interessere sig for denne gamle sort, der var med i projektet med de "bittersunde" sorter, der havde en gavnlige effekt bl.a. på diabetes 2.

Udbydes af: **9 (f)**

Foto: Anders Bech

Hedebykål (*Brassica oleracea*) **FS0927** Store, grove blade, giver stort udbytte andet år inden blomstringen. God til overvintring. Gammel sort fra Hedeby Museum.

Udbydes af: **5 (f)**

Foto: Charlotte Snebæk Poulsen

Høj Amager, Toftø stamme (*Brassica oleracea*) **FS0149** Høj og kruset grønkål, der er god, sund, velsmagende og vinterhårdfør. Nem at dyrke. Den har været dyrket i Danmark i over 100 år, hvor Toftø stammen (FDBs forsøgsgård, Toftø) fra 1960 er én blandt flere stammer af sorten. Sorten er kendt for at variere noget i både højde, krus, farve m.m.

Udbydes af: **640 (f)**

Foto: Bodil Gimbel

Jersey tree (Walking Stick) cabbage (*Brassica oleracea*) **FS0150** Bliver op til 2 m høj på øen Jersey.

Udbydes af: **5 (f)**

Mettes pink bladkål (*Brassica oleracea*) **FS0926** Forædlingsmateriale. Det vides ikke sikkert, om den faktisk hører til denne gruppe, da det er spontan krydsning med ukendt ophav. Utrolig smuk blådugget bladkål med pink nerver og bladkant. Det er på eget ansvar, hvordan den kommer til at se ud i næste generation.

Udbydes af: **5 (f)**

Foto: Mette Juhl Petersen

Grønkål og bladkål (*Brassica napus*)

Siberian Kale [usikkert syn. Sibirisk Blåkål] (*Brassica napus*) **FS0151** Grønkålstype med violet anløbne blade og violette stængler. Bladene indskårne – minder om f.eks. "Finsk/Baltisk" – men er mere grøn i farven. Vinterfast og smager godt.

Udbydes af: **757 (f), 640 (f)**

Foto: ?

RODFRUGT

Rodfrugt, hvor det primært er de overjordiske dele, der anvendes, f.eks. radiseskulper, står under afsnittet Krydderurter.

Priser på de vegetativt formerede (knlode, stiklinger m.m.) varierer efter vægt og forsendelsesmetode. Spørg altid udbyderen.

Rødbede

Bodils Rødbeder (*Beta vulgaris*) **FS0769** Forædlingsmateriale. Dels røde og dels stribede runde rødbeder dyrket og krydset siden ca. 1995. Mere eller mindre mønstrede, ikke helt så mørkerøde. Kan blandes i en ret med andre grøntsager uden at det hele bliver rødt.

Udbydes af: **640 (f)**

Foto: Bodil Gimbel

Kamuoliai 2 (*Beta vulgaris*) **FS0770** Rund, rød op til 10 cm. Oprindeligt Litauen via Seed Ambassadors.

Udbydes af: **757 (f)**

Gulerod

Bodils gulerødder (*Daucus carota*) **FS0771** Forædlingsmateriale. Kryds mellem flere forskellige: Dr.Lassing + Olferts orange + Morot Osinskaja + Dragon Sushi. Skulle (efter planen) blive alle farver med smag af gammeldags gulerod.

Udbydes af: **640 (f)**

Foto: Bodil Gimbel

Flemmings gulerødder (*Daucus carota*) **FS1046** I 2020 en hobbykrydsning på 3. år af flere sorter: Naroma x Hilmar + Early Scarlet Horn + Jaune de Doubs + Dragon Sushi + Bodils kryds. Du kan lege videre med at lade alle planter krydse sig eller ved at udvælge de rødder, du bedst kan li', og isolere dem til næste års forsøg (tag mindst 20).

Udbydes af: **757 (f)**

Havrerod og haveskorzoner

SE Sørensens havrerod (*Tragopogon porrifolius*) **FS0689** Svend Erik købte frø af havrerod i 1969, og har siden da hvert år taget de 7 bedste rødder fra til frøavl. De oprindelige frø gav nogle værre "trævlerødder". Men udvalgsavlens har virket. Nu er sorten rimeligt stabil og producerer 75% pæne rødder - hvilket er godt for havrerod. Adoptionssort.

Udbydes af: **90 (f)**

Foto: Svend Erik Sørensen

Skorzoner, Russisk kæmpe (*Scorzonera hispanica*) **FS0785** Tåler frost og kan blive i jorden gennem vinteren.

Velsmagende rodfrugt. Kaldes 'fattigmandsasparges', men smager mere af nødder end af asparges. En sund rodfrugt, der indeholder inulin, der regulerer blodsukkerbalancen. Bladene kan anvendes som salat-grøntsag.

Udbydes af: **9 (f), 3147 (f)**

Jordskok

Draga (*Helianthus tuberosus*) **FS1227** Knolden er hvid og rund. Den er velsmagende og anset for at være en af de bedre sorter af jordskok (kåret i gourmetroot-projektet 2011). To meter høje stængler.

Udbydes af: **9 (v)**

Dwarf (*Helianthus tuberosus*) **FS0540** Sorten er bemærkelsesværdig, fordi den kun bliver 50-80 cm høj. Velegnet til små køkkenhaver og højbede. Bliver ikke som andre jordkokker til 'ukrudt', fordi knoldene sidder tæt sammen på stilken, så det er nemt at få alle knolde med, når man graver dem op.

Knoldene har rød overflade. Oprindelseslandet er Holland.

Udbydes af: **9 (v)**

Foto: Brian Krause

Fuseau, Aspargesjordkok (*Helianthus tuberosus*) **FS1230** Denne er en af de allerbedste jordkokker. Gourmetkokke roser den til skyerne. Den er glat og aflang og nem at rengøre og skrælle. Den giver et fint udbytte. 2-3 meter høje stængler over jorden. Oprindeligt tilbudt i 1970'erne af Det Danske Haveselskabets Frøforsyning i bladet 'Haven'. Dyrket i udbyderens have lige siden.

Udbydes af: **9 (v)**

Foto: Anders Bech

Mettes jordkok (*Helianthus tuberosus*) **FS0775** Store glatte knolde, stort udbytte. Kraftig ikke-blomstrende plante. God til læhegn på åbne jordstykker.

Udbydes af: **5 (v)**

Foto: Mette Juhl Petersen

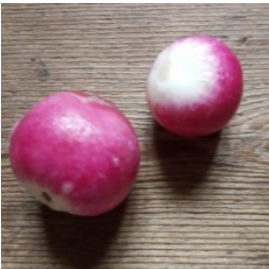
Øvrige rod- og knoldvækster

Jordkastanie, uden sortsnavn (*Bunium bulbocastanum*) **FS0173** En af de "glemte køkkenurter". Små spiselige søde, fede knolde.

Udbydes af: **757 (v)**

Foto: Brian Krause

Københavns torve, Hafnia (*Raphanus raphanistrum subsp. sativus syn. Raphanus sativus*) **FS1338** NGB 1961. Sorten er en særdeles ensartet, kuglerund radise af mørk rosenrød farve og med ca. 1/3 hvid spids. Toppen er ret kraftig. Radisen forbliver fast og lækker i struktur indtil den går i stok. Smagen er middelskarp. Nem at dyrke, også til frø. Ved såning i april blev frøene færdige i slutningen af september.

Udbydes af: **640 (f)**

Foto: Bodil Gimbel

Long Sweet (*Cyperus esculentus*) **FS0774** Jordmandel, også kendt som Chufa. Udvikler små stængelknolde med en sød mandel/kokosagtig smag. Kan spises rå efter iblødsætning. Skulle kunne blive 3 cm. lange, men det er de aldrig blevet hos udbyderen. Opr: Købt i 2014 hos deaflora.de af Søren Holt.

Udbydes af: **90 (v)**

Foto: Merete Juul

Oka, Svend Åge Nielsens (*Oxalis tuberosa*) **FS1100** Har været dyrket gennem flere år af frøsamler Svend Åge Nielsen ("Pille") fra Norddjursland. Pille døde i 2020 og familien har doneret hans Oka til Frøsamlerne. Det er sandsynligt at denne Oka stammer fra Den Landbrugsbotaniske Have på Det Grønne museum. Og derfor er det rimelig sandsynligt at den er samme klon som Molly Hougaards.

Udbydes af: **90 (v)**

Foto: Mette Poulsen Frisk

Skandia (*Pastinaca sativa*) **FS1169** En almindelig aflang konisk pastinak. Bør ikke sås for tidligt da den nemt laver meget hård og trevlet midte. Frodig, nem at dyrke, og giver stort udbytte. Selv når den får for hård midte kan det skæres fra og roden uden om midten kan spises. En af de bittersunde grøntsager der var med i MaxVeg projektet.

Udbydes af: **640 (f)**

Snebold (*Brassica rapa*) **FS1281** NGB 11161. Stor, sund, rund, hvid og velmagende majroe. Roden er længere end den er bred, toppen er kraftig med lange brede og stærkt indskårne blade. Udbyttet er stort til ret stort, ensartetheden middel og kvaliteten god. Den er middeltidligt udviklet. Kan spises fra tidligt til sent. Nem at dyrke, lidt krævende at lave frø af. Oprindeligt fra L. Dæhnfeldt A/S, hvor den er registreret i 1948.

Udbydes af: **640 (f)**

Foto: Bodil Gimbel

LØG

Kepaløg og skalotteløg

Krydderløg, hvor bladene anvendes, f.eks. purløg og pibeløg, står under afsnittet Krydderurter.

Priser på de vegetativt formerede (løg m.m.) varierer efter vægt og forsendelsesmetode. Spørg altid udbyderen.

Joseph Lofthouse bulbing onion (*Allium cepa*) **FS1213** Forædlings-sort. Joseph Lofthouse's kryds. Løg i røde, gule og hvide farver. Sås som frø, første år bliver de små, kan høstes eller overvintre i marken. Andet år gror de i blomst og deler sig, så der både bliver mad og frø.

Udbydes af: **640 (f)**

Læsøstammen (*Allium cepa*) **FS0750** Klassisk skalotteløg, som lægges tidligt i april.

Læsøstammen er den eneste rene "uforurende" stamme i Danmark. Små sætteløg bliver færre større skalotteløg, store sætteløg bliver til flere små skalotteløg. I NordGen under navnet Dkallas5, men mistet i klonsamlingen (se databasen for hele historien). Adoptions-sort.

Udbydes af: **757 (v)**

Foto: Søren Holt

Hvidløg

Estisk rød (*Allium sativum*) **FS0010** Slangehvidløg, Marbled Purple Stripe- type. Hele toppen med små yngleløg kan plantes og bliver til en klump små og lidt større hvidløg, der kan høstes løbende det meste af året. Hvis fed lægges efterår får man ret store løg med kun 3-5 fed pr. løg - en fedstørrelse der ikke er social dagen efter. Købt på et marked i Tallin. Adoptions-sort. Kun yngleløg.

Udbydes af: **47 (v), 9 (v)**

Foto: Merete Juul

Rebberg Knoblauch (*Allium sativum*) **FS0009** Rocambole type (slangehvidløg). Denne sort er det hvidløg, der "slanger sig" mest. Det er kommet til Frøsamlerne fra SESAM, men den stammer oprindeligt fra den schweiziske frøsamler-organisation Pro Specie Rara. Sorten blev oprindeligt dyrket på vinbjerget. Adoptions-sort.

Udbydes af: **9 (v)**

Foto: Anders Bech

Øvrige løg (Allium arter)

Babington porreløg (*Allium ampeloprasum*) **FS0188** Babington porreløg har en mild hvidløgssmag. Feddene ligner elefanthvidløg. Åben skærm med rosa blomster og mange vårgønne store yngleløg. Ved roden små brune yngleløg (bulbiller) med hård skal. Vokser kun vildt i det vestlige Storbritannien og er sjælden dér. Menes at være en reliktplante efter dyrkning i klostre i det sydvestlige England og Irland. Kun yngleløg udbydes.

Udbydes af: **9 (v)**

Foto: Anders Bech

Etageløg (*Allium xproliferum*) **FS0472** En flerårig, statelig plante. Med en gruppe etageløg, har man altid løg. I jorden danner den sideløg. Den står med grønne blade i milde vintre og i hvert fald står den med grønne blade længe før purløg, og kan bruges som denne. Om sommeren danner den en masse små løg på toppen af stænglerne. De kan bruges som sylteløg, svitses på panden, bruges i supper og sammenkogte retter eller krydre en krydderredike. Eller de kan plantes i jorden og udvikle sig til nye planter.

Udbydes af: **47 (v), 9 (v)**

Foto: Anders Bech

Skovløg (*Allium scorodoprasum*) **FS0563** Vokser vildt i Danmark. En meget smuk løgplante. Kaldtes "Hyrdedrengens krydderi", fordi hyrdedrengene dryssede de små yngleløg ovenpå deres fedtemadder som velsmagende pålæg. På toppen af stænglen dannes en kugle med 20-40 små violette yngleløg med mild hvidløgssmag. Disse små løg pilles fra hinanden og kan drysses på en salat eller svitses på panden. I jorden sidder også et lille løg, der kan bruges ligesom skalotteløg.

Udbydes af: **47 (v), 9 (v)**

Foto: Anders Bech

BÆLGFRUGTER

Navneændringer af botaniske navne:

På baggrund af DNA-undersøgelser mener botanikere nu, at ærters botaniske navn skal ændres fra *Pisum sativum* til *Lathyrus oleraceus*. Vi vælger at gøre opmærksom på det her i forårslisten, men endnu ikke gennemføre ændringen, da erfaringen er, at det kan skabe forvirring. Vi har været vant til stor stabilitet i de botaniske navne, men vi må nok forvente flere ændringer i den nærmeste fremtid. Linsers botaniske navn er f.eks også ændret fra *Lens culinaris* til *Vicia lens*. Da vi har så få linser vælger vi at gennemføre denne ændring nu.

Havebønne

Grønne bønner: Buskbønner

Carlo's favorit (*Phaseolus vulgaris*) **FS0208** Grøn bønne (haricot vert) med ribbefri bælg.

Bønner giver et højt udbytte af ypperlig kvalitet. Oprindeligt handelssort, men nu udgået. Bønner er dyrket på Hegnstrup i mere end 45 år, og er kommet til Frøsamlerne fra Allan Clausen, der har den fra Ohlsens Enke. Adoptionsort.

Udbydes af: **2209 (f), 3147 (f)**

Foto: Mette Petersen

Fanium (*Phaseolus vulgaris*) **FS0607** En lav plante med lange tynde bønner. Bælgene er meget sprøde og velsmagende. Fortjener at blive kendt og bevaret. Oprindelse: hollandsk handelssort, skaffet i 1984 af en planteavlskonsulent til grøntsagsavler Kaj Jensen på Nordfyn. Den forblev avlerens favoritsort resten af livet. Den kom videre til en ven af familien og derfra til en frøsamlers. Findes ikke under det navn i nogen genbank (men der er en hollandsk sort, der hedder 'Fanion').

Udbydes af: **90 (f)**

Foto: Merete Juul

Jumbo (*Phaseolus vulgaris*) **FS0211** Noget krybende og væltende buskbønne (evt. lidt støtte). Modner over en lang periode. Store, flade, brede bælg. Planten fylder meget, men bønnerne er velsmagende - "rigtig bønnesmag", og udbyttet er godt. Kuldetålende. Opr. Oregon, USA.

Udbydes af: **90 (f)**

Foto: Merete Juul

Klingbjerg (*Phaseolus vulgaris*) **FS0788** Haricot vert bønne, der er meget lang og fin i det. Ribbefri. Frøenes grundfarve er brunlig violet og tegningerne er hvide/cremehvide og meget uregelmæssige. Frøene er aflange og kun svagt krummede. Navlen (hilum) er hvidlig-brun. Kommer fra Mette Petersens svigermor Anni. Hun er fra Als, og bønnerne er dyrket dér gennem generationer i hendes familie, der boede i landsbyen Klingbjerg. Adoptionsort.

Udbydes af: **5 (f)**

Foto: Mette Juhl Petersen

Nerina (*Phaseolus vulgaris*) **FS0212** Grøn buskbønne, perlebønnetype. Små tætte planter, som er meget yderige og stabile uanset vejret. En stor mængde fine, tynde og meget smagfulde grønne bønner. Bælg som ikke høstes i tide forbliver et godt stykke tid stadig gode. De bliver ikke grove eller forvoksede. Købt i Brugsen ca. 1995, ikke set siden. Adoptionsort. NB: Vi mangler en adoptant mere til denne sort. Henvendelse til koordinator NO: nielsolafcrossland@gmail.com

Udbydes af: **90 (f), 207 (f)**

Foto: Hanne S. Christensen

Grønne bønner: Stangbønner

Cherokee Trail of Tears (*Phaseolus vulgaris*) **FS0798** Tidlig hos én, ret sent hos andre. Med middellange runde bælg, grønne med violette undertoner, som bliver helt klart violette og mørkere ved modning. Sorte frø. Violette blomster. Meget delikat smag. Kan også anvendes som tørrebønner. Sorten blev bragt med af Cherokee-indianerne, da de blev fordrevet af USAs regering fra Østkysten til "Indianerterritoriet" i Oklahoma i 1838. De har holdt fast i sorten lige siden. Vores oprindelse - The Real Seed Catalogue, England.

Udbydes af: **1792 (f)**

Foto: Christina A. Jørgensen

Kjems' pea bean (*Phaseolus vulgaris*) **FS0206** Yderig, robust, med lyslilla blomster og 10-12 cm lange, svagt krumme grønne bælg med lilla striber og pletter, velsmagende, bliver praktisk talt ikke ribbet. Frøene runde, flødefarvede med lilla striber og pletter. Ligner de andre Pea-beans i vækstformen. Suzanne har fået bønnerne fra Lise, der har dyrket dem i 32 år, og som har fået dem fra familien Kjems, som har haft dem i familien siden 1890'erne. Familien Kjems rejste til Amerika for at lede en dansk folkehøjskole i Michigan. Faderen døde, og moderen drog tilbage til Danmark i 1897 med sine 5 børn. Med i bagagen var bønnerne. Adoptionsort.

Udbydes af: **757 (f), 5 (f)**

Foto: Flemming Pedersen

Pea bean (*Phaseolus vulgaris*) **FS0207** Temmelig hårdfør stangbønne. Små runde frø, hvid/røde i korte bælg, dekorative. Ualmindelig god smag som grøn bønne. Kan bruges som friske grønne, friske bælgede eller tørrede bønner. Til frisk konsum skal der høstes tidligt og løbende, da bælgene hurtigt bliver tørre. Opr. Heritage Seed Library, HDRA. Frøene er avlet af Lila Towle og formidles venligst af udbyderen.

Udbydes af: **3282 (f)**

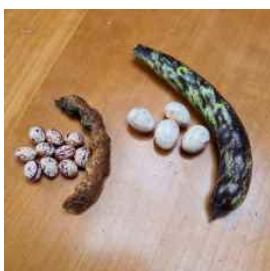
Foto: Lila Towle

Prinsesse, høj (*Phaseolus vulgaris*) **FS0786** Bemærk at der er flere bønner der kaldes 'Prinsesse', men som er meget forskellige og har forskellige NGB nr. Højde 2,5 – 3 m. Grøn/lilla melerede bælg, ret små flødefarvede/lilla melerede bønner. Frodig og rigtydende. Kan bruges som grøn bønne, koges som fuldmoden med eller uden bælg (bælgen har ikke stive fibre), eller bælg til tørrede bønner. De fuldmodne bønner kan bælg og kommes i fryseren uden blanchering. Indleveret til NordGen i 2007 under navnet "Prinsesse", som en gammel sort, af Torben Jensen.

Udbydes af: **1792 (f)**

Foto: Brian Krause

Romme familiens stangbønne (*Phaseolus vulgaris*) **FS0672** Bælgen er kort, krum og har meget mørke tegninger også på bønner. Spises frisk, selv når bælgene buler af de runde spættede frø, og er meget velsmagende. Folmer Romme, et af foreningens første medlemmer, fik frøene i 1960'erne fra en lærer på Haslev Borger- og Realskole, hvor Folmer var overlærer. Familien har dyrket sorten lige siden. Den stammer fra en turistrejse, så vidt man husker til Italien – og er altså et kulturminde fra den tid, hvor danskerne først oplevede charterrejser og blev dus med sydens køkken.

Udbydes af: **3083 (f), 2209 (f)**

Foto: Mette Badenski

Voksbønner: Buskbønner

Mont d'Or (*Phaseolus vulgaris*) **FS0573** Let rankende vækst med korte, brede bælg. Sortfrøet. Dejlig voksbønne. Gammel sort, opgivet som oprindeligt fransk. Kendt siden 1880'erne, nævnes i Vilmorin-Andrieux i 1885 og i Nordisk Illustreret Havebrugsleksikon i 1912.

Udbydes af: **757 (f)**

Foto: Charlotte Snebæk Poulsen

Voksbønner: Stangbønner

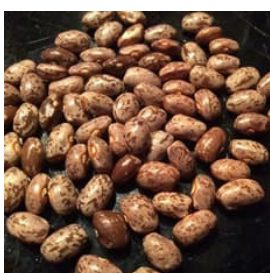

Gold of Bacau (*Phaseolus vulgaris*) **FS0483** Lange, brede og meget lækre bælg. Meget tidlig af en stangbønne at være – især en Romano type. Donors favorit bønne pga. den lækre smag. Oprindeligt doneret til SSE af venner i den nordrumænske by Bacau.

Udbydes af: **1792 (f)**

Foto: Lila Towle

Tørrebønner: Buskbønner

Frank Reynolds Old Kentucky Family Bean (*Phaseolus vulgaris*) **FS1234** Høj buskbønne. Velegnet som tørrebønne, den er strenget som frisk bønne. Sås tidligt for at nå at få færdigudviklede tørrebønner.

Udbydes af: **5 (f)**

Foto: Mette Juhl Petersen

Gotländsk böna från Ale (*Phaseolus vulgaris*) **FS0192** Tidligere kaldet Gotländsk brunböna. Buskbønne med højt udbytte af hvide nyreformede bønner med rødviolette prikker og striber. Smager godt både i grøntsagssuppe og salat.

Gotländsk landrace, tørrebønne indsamlet af Nordisk Genbank. Frøsamlerne kaldte den tidligere Gotländsk brunböna.

Udbydes af: **640 (f)**

Foto: Lila Towle

Grøn skovbønne fra Nederland (*Phaseolus vulgaris*) **FS0752** Buskbønne fra Nederland med lyst olivengrønne frø. Frøenes navle har ringe i orange og violet. Tåler lidt skygge. En fortrinlig tørrebønne, med et stort udbytte af store bønner af høj kvalitet. NO Crossland fik sorten til et arrangement på Nordvestfyns Hjemstavngård i 2011. Det kan være sorten 'Giele Wäldbeansje', en sort der er optaget på listen "Slow food foundation for biodiversity".

Udbydes af: **5 (f)**

Foto: NO Crossland

Lady Garnet (*Phaseolus vulgaris*) **FS0755** Modner ikke på en gang, godt udbytte. Stammer fra World Colour Collection - en stor pose blandede bønner fra da vi købte frø hos Vreeken's frøfirma i Holland for nogle år siden. Jeg har navngivet den. Den ligner lidt "Mariazeller bohnen", som dog oftest er en stangbønne. Jeg dyrker den som tørrebønne, den modner lidt sent med store tre-farvede bønnefrø i hvidt og to røde farver.

Udbydes af: **1792 (f)**

Foto: Christina A. Jørgensen

Pawnee (*Phaseolus vulgaris*) **FS0195** Glimrende tørrebønne til det danske klima. Små beigefarvede bønner med rødbrune pletter. Russell A. Crow, der har websitet "A Bean Collector's Window", udvalgte denne tørrebønne, der var opstået i hans have i 1979. På trods af navnet ikke en oprindelig sort fra Pawnee stammen.

Udbydes af: **640 (f)**

Foto: Bodil Gimbel

Prinsessebønne (fra Mariager) (*Phaseolus vulgaris*) **FS0196** Buskbønne. Højde ca. 30 cm, med hvid blomst. Bælgen er ca. 9 x 1,5 cm. Meget hurtig og robust, egnet til vores klima. De helt unge bælg kan bruges som grønne bønner, men de bliver hurtigt ribbede. Pæne lyse gulbrune tørrebønner, meget stort udbytte. Nem at tærskes, kan stærkt anbefales som tørrebønne. Gammel sort, nævnt i danske havebøger tilbage til sidst i 1800-tallet. Stammer fra familien Mortensen, Skringstrup nær Mariager. Vi kan følge historien ca. 100 år tilbage til Kvong i Vestjylland. Adoptionsort. NB: Vi mangler en adoptant mere til denne sort. Henvendelse til koordinator NO Crossland, nielsolafcrossland@gmail.com.

Udbydes af: **1792 (f), 2929 (f)**

Foto: Søren Holt

Ukrainsk ærtebønne (*Phaseolus vulgaris*) **FS0759** Lav plante med fine runde bønner. Er ikke følsom for nattefrost, så den kan sås fra midt i april. Det gør, at man helt kan undgå krydsning med andre bønner, da de blomstrer på forskellig tid. Koger ikke ud som andre bønner, og kan bruges til falafel. Må altså indeholde meget stivelse.

Udbydes af: **640 (f), 1123 (f)**

Foto: NO Crossland

Yin Yang / Orca / Calypso (*Phaseolus vulgaris*) **FS1236** Lav buskbønne, tørrebønne. Tidlig, modner fint på planten. Frøene er smukt tofarvede, hvide og sorte, som Yin Yang-tegnet. Der er 5-7 bønner i de fleste bælg. Produktiv i en almindelig dansk sommer. Kommet hertil fra USA.

Udbydes af: **3690 (f)**

Foto: Lisa Nielsen

Zolfino (*Phaseolus vulgaris*) **FS0757** En traditionel toscansk sort. Fra bjergene omkring Prato, nord for Siena. Er optaget på Slow Foods Ark of Taste. Oprindelse: Toskansk frøsamler Angelo Barbetti via Guy Dirix i Belgien.

Små lysegule bønner („zolfo” betyder svovl på italiensk), runde til ovale bælg. De tyndskindede bønner bliver bløde og lækre ved kogning. Kan spises i bønnesalater, dryppet med olivenolie som sideret, eller på toast som frokostret.

Udbydes af: **757 (f)**

Foto: Wikimedia Commons, Gallovaldarno

Tørrebønner: Stangbønner

Königsberger Rote (*Phaseolus vulgaris*) **FS1235** Yderig stangbønne. Bælgen er smuk spraglet, og den har de smukkeste tofarvede frø. God til Shelly Beans. Stammer fra den tyske frøsamlerorganistaion VEN.

Udbydes af: **5 (f)**

Foto: Mette Juhl Petersen

Snowcap (*Phaseolus vulgaris*) **FS0758** Syn. Snow Cap. Stangbønne, bliver to meter eller lidt mere. Det er en udpræget tørrebønne som er i stand til at tørre fint, selv i regn. Bønnefrøene er store, let nyreformede, tre-farvet med okkerfarve på halvdelen med vinrødt mønster, og den anden halvdel helt hvid - sne på toppen. Den smager godt. Opr. USA.

Udbydes af: **1792 (f)**

Foto: Vivi Logan

Stangbønne, Borlotto-type (*Phaseolus vulgaris*) **FS0201** Kun ca. 3 meter høj. Stort udbytte.

Kortere udviklingstid end Frøposens Borlottobønne. Fin til tørrede bønner. Ikke særlig god som grøn bønne (bælgen sej og med ribber). Store og lange bælg, lysegrønne med røde striber, senere rødmelerede. Bønnerne er blevet dyrket i foreningen i mange år under navnet "Folmer Rommes italienske stangbønne".

Det blev i 2011 opdaget at foreningens Romme-bønne adskiller sig markant fra Romme-familiens bønne. Vi har besluttet at fortsætte med foreningens bønne under et nyt navn: Stangbønne

Borlotto-type. Adoptionssort.

Udbydes af: **757 (f)**

Foto: Ida Soer Johannessen

Ært

Støt Frøsamlerne - dyrk frø til markederne!

Efterspørgslen efter markedsfrø af især høje ærter, men også andre sorter er nærmest umættelig! Vi kan levere gratis såsæd af mange forskellige sorter, mod at du sender en del af høsten tilbage til Markedsgruppen.

Hvis du vil prøve en sort af, måske få dig en ny yndlingsort og samtidig hjælpe med at forsyne vores markeder og webshop, så tøv ikke med at kontakte 1110 (se Udbydernes kontaktinformation) og hør nærmere!

Marværter, høje

Frederik VII's ært (*Pisum sativum*) **FS0668** Omkring 2003 besøgte gartnerafdelingen i Den Fynske Landsby Gråsten Slot. Her var man i gang med en voldsom oprydning og nedlæggelse af haverne, efter Dr. Ingrids død. Alt blev destrueret og kørt på lossepladsen, for det var blevet besluttet, at ingen måtte få noget. Trods det, lykkedes det at få nogle af de gamle ærter med tilbage til Den Fynske Landsby, hvor de er blevet dyrket siden. Gartneren på Gråsten Slot fortalte at, ærterne hedder Frederik VII's ært. Vi ved ikke hvordan eller hvornår sorten kom til slottet, men den findes i et frøkatalog fra firmaet Eltzholtz tilbage til 1902. Sorten indgik i foreningens projekt med gamle bælgfrugter. Rigtbærende, og med sød smag, som bibeholdes efter at ærterne har opnået fuld størrelse i bælgene. 5 fod høj. Kan høstes over et langt tidsrum. Adoptionsort.

Udbydes af: **3735 (f)**

Foto: Flemming Pedersen

Grams (*Pisum sativum*) **FS0237** Sød, god smag. Familiesort, doneret til Frøsamlerne af Mette Alkjær. Ligner Holgers, Juttas osv. Opr. fra Mettes farfar, der havde ærterne fra en slægtning, Hans Hansen Gram, en kendt gartner og frugtavlser i Svendborg. Adoptionsort.

Udbydes af: **47 (f)**

Foto: ?

Holteærten (*Pisum sativum*) **FS0678** Ærterne bliver mindst 2 meter høje, og de skal støttes af et ærtestativ. De kan sås meget tidligt, og "tåler det hele". Ærterne er yderst produktive og kan høstes fra juli måned. Mikael's afdøde nabo, Kresten, har fortalt, at ærten er blevet dyrket i landsbyen Holte på Fyn i mindst 50 år.

Udbydes af: **1792 (f)**

Karls (*Pisum sativum*) **FS0613** AE skriver: "Min far, Karl Rasmussen, var i ca. 1935 herskabsgartner hos direktør Peter Mogensen, Aarslev Sav- og Hammerværk i Brabrand. På en rejse i Frankrig lærte denne nogle ualmindelig gode ærter at kende og tog frø med hjem. De blev naturligvis overladt min far til dyrkning og han fremavlede dem. Efter ham min mor, og en bror af mig stadigvæk. Derfor er der garanti for, at de stadig er i dyrkning. Bælgene har det med at puste sig op tidligt, så de overskåret har et tværsnit som et 8-tal, og plukker man dem på det stadie, bliver man snydt. Kernerne er da meget små og intet værd. Kenderen lader dem blive hængende noget længere, end man ellers gør. Lige når de begynder at blive runkne og lysere, er kernerne meget store og friske i smagen. Mht. smag og kernestørrelse ligner de Maries høje ært, men det er ikke den samme sort." Opr. slægtssort fra Brabrand, oprindeligt Fransk handelssort. Frø er fra 2022.

Udbydes af: **1585 (f)**

Foto: Familien

Sjelleært (*Pisum sativum*) **FS0688** Ærterne er saftige og dermed gode at spise næsten til de er modne, i modsætning til mange andre sorter. Yderig, får sjældent orm og har en lang sæson (hos udbyderen ca. 6-8 uger). Ærten er doneret af Poul Legind-Hansen, som har modtaget den fra sin faster og onkel, der boede på Sjelle skole en gang i 1920'erne. De modtog den enten fra en bedstefar, gartner P.A. Hansen, Nykøbing Mors, der lukkede sin forretning i 1923, eller fra Pouls far en gang i 20'erne, der var gartner på ungdomshjemmet Bøgildgaard. Måske er sorten oprindeligt købt hos J.E.Ohlsens Enke i Aarhus. I familien har de bevaret ærten, og Poul har dyrket den siden ca. 1998.

Udbydes af: **1123 (f)**

Stevns (*Pisum sativum*) **FS0243** 2-2,5 meter høj marvært, store velfyldte bælg, velsmagende, holder sødmen længe. Lokalsort fra en gammel dame på egnen, bevaret af familien Hansen fra Stevns gennem 45 år. Med i Frøsamlernes ærteprojekt. Adoptionsort.

Udbydes af: **640 (f)**

Foto: Merete Juul

Store Holgers Kæmpeært (*Pisum sativum*) **FS0731** Tidligere FS0235b. 2-2,5 m høje, velsmagende, stort udbytte. Den har meget store, runde og overlappende bladflige. Spirer villigt. Opr. PØ dyrkningsforsøg, doneret af Gundersen familien. Den oprindelige sort hed FS0235, og var tydeligt en blanding af 2 morfologisk forskellige sorter, der nu er adskilt. Adoptionsort.

Udbydes af: **497 (f)**

Foto: Ida Soer Johannessen og Brian Krause

Telefon (*Pisum sativum*) **FS0244** Marvært fra Polen – nok den samme sort som den gamle Telefon, der har været handlet i Danmark tilbage til begyndelsen af 1900-tallet. Høj spinkel plante med et stort behov for nænsom opbinding. Store bælg med mange store ærter i hver. Ikke særlig spire- og grovillig.

Udbydes af: **96 (f)**

Foto: NO Crossland

Videmose (*Pisum sativum*) **FS0246** Gammel familiesort fra Heine Refsing. Høj, uensartet modnende. God kvalitet, holder lang tid. Adoptionsort.

Udbydes af: **640 (f)**

Foto: Søren Holt

Marværter, lave

Brudager (*Pisum sativum*) **FS0234** Lokalsort fra Sydøstfyn, der er gået i arv. En frøsamler har fået den af en murersvend, der har den fra en gartner nær Brudager, som har dyrket den i mange år frem til 1970'erne. Højde omkring 100 cm. Adoptionsort.

Udbydes af: **640 (f), 5 (f), 2209 (f)**

Foto: Molly Hougaard

Jof (*Pisum sativum*) **FS0238** Middelhøj (120-150 cm), produktiv. Var i kataloget hos frøfirmaet 'Haveselskabets Frøforsyning' i Hjørring. Oprindeligt Nederlandske handelssort, står på accessionslisten hos den hollandske genbank. Karna Maj og Molly modtog frø af denne fra en mangeårig bevarer. Adoptionsort. Frøene er avlet af Lila Towle og formidles venligst af udbyderen.

Udbydes af: **3282 (f)**

Foto: Karna Maj

Oskar (*Pisum sativum*) **FS0813** Ca 40 cm. høj. Meget tidlig og meget produktiv sort - tidligere og bedre end Early Onward. Billedet: 23. juni 2021. Lange bælg med mærkbar krumning og en lille spids. Oprindelse: Real Seeds, der har den fra et Tjekkisk frøfirma. I de første år i Danmark var højden varierende og ikke så lav som beskrevet af firmaet. Udvalget derfra er nogenlunde stabil, men stadig med lidt varierende egenskaber. Frøene er avlet af Lila Towle og formidles venligst af udbyderen. Udbydes af: **3282 (f)**

Foto: Lila Towle

Slikærter

Ohlsens Enke Reform (*Pisum sativum*) **FS1267** Lav slikært, 50-70 cm, med meget lyse bælg. Forædlet af Ohlsens Enke, sorten kom på markedet i 1952, og udgik af handel igen i 1970'erne. "Ohlsens Enke Reform" var med i Frøsamlerens projekt 2012-15 "med gamle danske bælgfrugter, og er omtalt i foreningens bog "Ærter og Bønner, genopdagelse af 28 gamle danske sorter". Udbydes af: **2209 (f)**

Ohlsens Enkes Pollux (*Pisum sativum*) **FS0976** Fremavlet i Sverige før 1950 ved at krydse sukkerært og marvært. Registreret af Ohlsens Enke i 1952, udgået af handelen i 70'erne. En del af Frøsamlerens "Ærteprojekt", en af OE sorterne, der ikke var opformeret i mange år. Slikært, ca. 150 cm. Enkle hvide blomster og kødfulde, lidt grove, bleggønne, seglformede bælg. Den umodne bælg danner ikke rib og er meget velmagende; saftig, sprød, fin sødme med en dejlig smag af ært. Bælgene plukkes, når de er svulmet op, men før de bliver runde/tykke og udvikler en lille rib. Adoptionsort. Udbydes af: **640 (f), 3069 (f)**

Foto: NO Crossland

Sukkerærter

Engelsk Sabel ESA (*Pisum sativum*) **FS0694** Høj ribbefri ært. Spises med bælg. Produktiv og nem. Har været med i ærte-bønne-projektet. Fra L. Dæhnfeldt (markedsført i 1972), tilvejet bragt fra NordGen. Adoptionsort. Udbydes af: **640 (f), 1792 (f)**

Foto: Svend Erik Sørensen

Golden Sweet (*Pisum sativum*) **FS0528** Høj sukkerært, smukke tofarvede lilla blomster og lysegule bælg, dekorativ. Udbydes af: **640 (f)**

Foto: Søren Holt

Winterkefe eller Winterkefer (*Pisum sativum*) **FS0245** Navnet betyder „vinter-sukkerært“, vistnok på en tysk dialekt. „Kefe“ er ærten og „Kefer“ er ærteplanten. Meget speciel ært, der både kan sås sent om efteråret, omkring eller lidt før først i november og indtil først i januar, og overvintrer en almindelig dansk vinter som små spirer; eller meget tidligt forår. Giver ærter fra midt i maj-først i juni, der er bedst spist som sukkerærter som helt unge, da de med alderen bliver lidt beske/bitre. Anvendelig i madlavningen, store lidt grove men velmagende ærter. Afgjort en god afgrøde for dem der gerne vil have en aktiv jord hele året. Sorten blev doneret i 1998 af Dr. Maria Finck fra Kassel Universitet og har været genstand for et ret omfattende dyrkningsforsøg på Center for Biodiversitet. Udbydes af: **3690 (f), 47 (f), 5 (f), 3905 (f)**

Foto: Mette Juhl Petersen

Markærter, herunder gråærter

Almara Pea (*Pisum sativum*) **FS1323** Tørreært. De ret små frø kan både være prikkede (enten mørke eller lyse), ensfarvet grønne eller ensfarvet gule. Den lille stilk der holder frøet i bælgene bliver siddende på de modne frø. Sorten er udviklet på State Priekuļi Plant Breeding Institute Latvia i 1991. Vi har fået den af Seed Ambassadors.

Udbydes af: **96 (f)**

Foto: NO Crossland

Biskopsens gråært/slikært (*Pisum sativum*) **FS0224** Gammel svensk landsort med ret store violette ærter. En højt voksende slikært med farvede blomster og frø, en såkaldt gråslíkært. Bælgen kan spises med de grønne ærter. På dette stadium har ærterne udviklet noget af den lille farve, hvilket ses som lilla ringe i grønt, hvis man skærer bælgene over på tværs. Ellers spises de tørrede gråærter. Har været dyrket på marker ved Biskopsnåset i Dalarna af samme slægt i over hundrede år og findes nu også bevaret af den nordiske genbank, doneret af SESAM.

Udbydes af: **5 (f)**

Foto: Søren Holt

Brun ært fra Nakskov (*Pisum sativum*) **FS0599** Stor gråært. Meget produktiv. Den af gråærterne, der minder mest om kikærter, når man bruger den til falafel og hummus. Fra Frilandsmuseet i Maribo. Adoptionsort.

Udbydes af: **640 (f), 2929 (f), 5 (f)**

Foto: Karna Maj

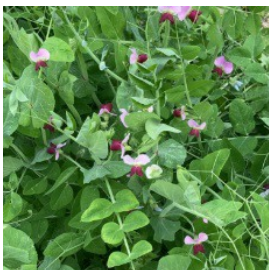

Errindlev gråært/sukkerært (*Pisum sativum*) **FS0598** 30-40 cm høj spinkel plante, smukke blomster. Bælgen tørrer næsten væk. Ribbefri gråsukkerært, der smager godt som hele ærter med bælg mens ærterne er unge. Som tørreært er den ganske særlig, nærmest krydret. Meget fine små ærter.

Oprindelsen usikker, men den stammer fra Lolland, ligesom flere andre af vores gråærter. Adoptionsort.

Udbydes af: **640 (f), 2929 (f), 2209 (f)**

Foto: Søren Holt

Höstært (*Pisum sativum*) **FS1350** Hvis man ikke har tilvænnet sine smagsløg til ærternes lidt megede smag er det godt at starte med de små ærter, som fx Høstært. De kræver desuden mindre udblødningstid og kogetid. Planten er spinkel. Blomsten er 2 farvet, bælgene er 4-5 cm lange med 5-6 frø i hver bælg. Ærterne er 4-5 mm runde og brune, lidt bulede.

Udbydes af: **207 (f)**

Foto: Hanne S. Christen

Jæmtlandsk gråært (*Pisum sativum*) **FS1348** NGB103076. Planten bliver 1m høj, 2-farvede blomster, bælg 5-6 cm lange, op til 7-8 frø i en bælg, ærterne er 4-5 mm runde, frøene er meget mørke. Bælgene modner ujævnt, derfor er det en god hjælp at de har noget støtte at vokse op af. Da ærterne er små har de kortere tilberedningstid.

Udbydes af: **207 (f)**

Foto: Hanne S. Christensen

Lollandske Rosiner (*Pisum sativum*) **FS0230** Skal sås meget tidligt og blive helt tørre på planten. De forbliver hele, når de er kogt - skal koge et par timer. Donor har fortalt, at de blev brugt som forråd, før man fik kartofler, og at der blev solgt 44.000 tønder ærter til de københavnske arbejdere på et år. De gik ud af produktion på Lolland for ca. 100 år siden. Kom til os bla. via Tina Hansen fra en ældre samler på Lolland. Forskellige oprindelser. Adoptionsort.

Udbydes af: **5 (f)**

Foto: Søren Holt

Regina (*Pisum sativum*) **FS0853** Gråært, bliver 2 meter høj med lys- og mørklilla blomster. Mange ret små bælg. Velegnet til hummus. Fra NordGen via Simon v. Siebenthals ærteprojekt.

Udbydes af: **901 (f)**

Foto: Karen Bredahl

Retrija (*Pisum sativum*) **FS1351** (syn. Stor Gråært) LVA 376. 2-farvet blomst, op til 2.3 m høj, 7-8 cm bælg, 8-9 mm runde bulede ærter, brunmelerede. God høst. Fra Letland via Nordisk Råvara i Sverige.

Udbydes af: **207 (f)**

Foto: Hanne S. Christensen

Ringeriksært (*Pisum sativum*) **FS0635** Den tørre ært er lille, rund og grøn. Primitiv i forhold til moderne forædlede typer. Koger hurtigt, da ærterne er så små. Siges at give mindre luft i maven end gule ærter. Den første madvare i Norge med beskyttet oprindelsesbetegnelse. Dokumenteret på én gård fra 1823, men mange hundrede år gammel. "Sætermad", bruges kun kogt, til kraftige supper og stuvninger. Doneret til os af et medlem af den norske "Planteklubben".

Udbydes af: **207 (f)**

Foto: Hanne S. Christensen

Rosakrone (*Pisum sativum*) **FS0855** Gråært, foderært. Ca. en meter høj. Skal have støtte.

Blomster/bælg dannes i store klaser i toppen. Blomsterne er tofarvede, rosa/hvide. Som blomstrende er planten overraskende dekorativ. Gav ikke det store udbytte. Jeg nød oplevelsen af de flotte blomsterklaser. Planten er omtalt som god til hønsefoder. Opr. Sesam.

Udbydes af: **640 (f)**

Foto: Vivi Logan

Vreta (*Pisum sativum*) **FS1295** 150 cm høj, blomsterne hvide, 5-6 frø pr bælg. Ærterne er gule, runde, 5-6 mm. Såede 2 meter 18/4, høstet 28/7 - gav 243 g tørre ærter. Stammer ifølge Politiken "fra Vreta Kloster i Sverige, og nedstammer fra ældre svenske og danske landsorter. Er en lille, næsten perlelignende ært, der har været en væsentlig del af svensk husmandskost. Ærten har en markant og lidt mere intens smag af ærter end almindelige gule flækærter. Bruges som disse i supper, sammenkogte retter mm. Udblødes i vand natten over og koges ca 30 min.

Udbydes af: **5 (f), 207 (f)**

Foto: Hanne S. Christensen

Krydsningsfare i ærter

Vi har tidligere konstateret krydsninger imellem ærtesorter. I tre uafhængige tilfælde er der sket krydsninger, der har involveret høje grønne ærter. Der kan være flere tilfælde. Vi ved ikke hvordan det er sket.

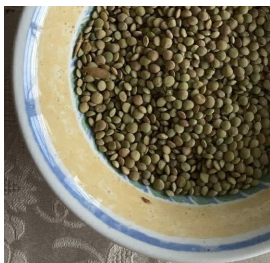
Vi opfordrer derfor til at dyrke sorter, der ikke ligner hinanden. Hvis man dyrker sorter der ligner hinanden, så hold god afstand mellem sorterne. Hold øje med beskrivelserne af sorterne. Tag billeder og beskriv dine planter. Indberet de afvigelser du finder til vores koordinator for ærter: Flemming Pedersen, fp@peww.dk.

Andre bælgplanter

Linse

Anicia (*Vicia lens syn. Lens culinaris*) **FS1357** Smukt marmoreret grøn-sort linse med en vegetabilsk aroma der trækker hvid peber og vådt græs ind. Kompleks, rustik smag med en eftersmag af peber. Meget anvendelig linse til salater og saucer. Også perfekt i gryderetter, supper eller malet til bøffer. Stammer fra Le Puy-en-Velay i Loire, Frankrig.

Udbydes af: **757 (f)**

86 g høstet på 2 m.
Sået 20.4.22 høstet 4.8.22

Gotlandslins (*Vicia lens syn. Lens culinaris*) **FS0329** Småfrøet brunlig-grønlig linse. Lille plante. Skal have støtte, f.eks. gro sammen med kornart. Fra NGB via SESAM.

Udbydes af: **207 (f)**

Foto: Hanne S. Christensen

Rosana (*Vicia lens syn. Lens culinaris*) **FS1358** Lille smuk rød-orange tyndskallet linse med fast struktur. Den har en smøragtig aroma med strejf af solsikkefrø, nødder og noget græsagtigt i en lang eftersmag. Meget anvendelig linse til salater, saucer og bøffer.

Også perfekt i gryderetter, supper eller malet til mel til kager og brød. Kogevandet giver også en dejlig brugbar boullion. Oprindeligt fra Frankrig, hvor typen kaldes lentille corail. Opr. købt i Nordisk Råvara, Sverige.

Udbydes af: **757 (f)**

Valsk bønne og hestebønne

Estisk Fava (*Vicia faba*) **FS0250** Stærke, høje planter. En meget uensartet sort hvad angår frøenes udseende. Blanding af mørkerøde, brune, purpurrøde, næsten hvide og grønne frø. Frøene er store, og der er 3-5 pr. bælg. Planterne er store og trivelige, medium bladlusfølsomme. Landsort fra Estland, doneret af gammel lærerinde i Pärnu, Estland, i 1993. Adoptionssort. Frøene er avlet af Lila Towle og formidles venligst af udbyderen.

Udbydes af: **3282 (f)**

Foto: Astrid Storm

Thy-lejr hestebønne (*Vicia faba*) **FS1336** Jeg har dyrket den siden slut 70erne. Den er sund og frodig og får store grønne bønner som kan spises meget tidligt som rå. Når de er lidt større som grøn humus og ristet eller kogt. Som tørrede kan de bruges til bønnepostejer. Når de sås som efterafgrøde kan bladene spises i salat. Man kunne kalde den "Altid mad".

Udbydes af: **640 (f)**

Foto: Bodil Gimbel

Øvrige bælgplanter

Aspargesært, uden sortsnavn (*Lotus tetragonolobus*) **FS0530** Lav vækst 20 cm høj, med meget flotte rødbrune ærteblomster. Udvikler bælg med vinger over en meget lang periode. Bælgene skal høstes ganske små ca. 3 cm lange og spises kogte.

Arten findes af og til i handelen, og har tidligere været på vores liste, men der findes vist ikke sorter af den. Oprindelse: Frøposen

Udbydes af: **47 (f)**

Black coat runner bean (*Phaseolus coccineus*) **FS0553** Meget flot pralbønne fyldt med mørkerøde blomster. Den har store sorte bønner. Oprindeligt fra Sarah og Andrew fra Oregon (Seed Ambassadors).

Udbydes af: **640 (f)**

Foto: Lila Towle

Kuromame / Hokkaido Black (*Glycine max*) **FS0257** Sort sojabønne, der oprindeligt kommer fra den nordjapanske ø Hokkaido. Opr. SESAM, de svenske frøsamlere. Bønnerne, der er lidt sødere end de grønne, serveres i sød sauce som en del af den traditionelle japanske nytårsmåltid.

Udbydes af: **90 (f)**

Foto: Merete Juul

Lofthouse (*Cicer arietinum*) **FS0912** En sortsblending lavet af "fri forædler" Joseph Lofthouse. Kikærter er stærkt selvbestøvende, så det er ikke en krydsning af flere sorter, altså ikke egentlig en "landrace", men en blanding af rene sorter. Senere års indhold vil variere, afhængigt af hvilke sorter, der er bedst egnede hos avleren. Kikærter er normalt meget svært at dyrke i en dansk sommer, men denne blanding klarer sig fint.

Udbydes af: **90 (f), 640 (f)**

Foto: Bodil Gimbel

EFTERAFGRØDEPLANTER

Blodkløver (*Trifolium incarnatum*) **FS1311** Blodkløver er først og fremmest en efterafgrøde/miljøplante/grøngødningsplante. Hvis den sås som efterafgrøde blomstrer den først det følgende år. Hvis den sås i april, blomstrer den i juli. Blomsterne tiltrækker bier og sommerfugle. De purpurrøde blomster er også fine i buketter.

Udbydes af: **9 (f)**

Bukkehorn, blå (*Trigonella caerulea*) **FS0822** Enårig 50-90 cm høj bælgplante med små knipper af stålblå blomster. Frøene dufter af karry. Har tidligere været anvendt som både foderplante og lægeplante, og i ostefremstilling i Alperne. Kan muligvis have en fremtid som grøngødningsplante – mellemafgrøde. Kommer oprindeligt fra Københavns Botaniske Have.

Udbydes af: **90 (f), 640 (f)**

Gelbe butterlupine (*Lupinus luteus*) **FS1326** VIR1722. Gul lupin til efterafgrøde/mellemafgrøde. Sort udviklet i DDR og gemt i den russiske VIR genbank. Sort fra den russiske genbank i Skt. Petersborg.

Udbydes af: **96 (f)**

Græsbladet fladbælg (*Lathyrus nissolia*) **FS0304** Interessant og anderledes fladbælg. Tæt og græsagtig vækst, ligner til forveksling en græs i de unge stadier. Planten er en glimrende grøngødningsplante – overvintrer og får året efter meget smukke enlige dybtviolette ærteblomster, og lange opspringende bælg. Kan også sås i foråret og vil normalt nå at sætte frø. Frøene bevarer spireevnen i mange år. Oprindeligt handelssort fra John Chambers i England.

Udbydes af: **96 (f)**

Foto: NO Crossland

Hagebælg (*Securigera securidaca*) **FS1032** Plante indsamlet på ferie på Madeira i 1972 - af en dengang 12-årig frøsamler. Meget fladt, men kraftigt voksende kronvikke-art med gule ærteblomster og meget karakteristiske samlinger af lange bælg i et "møllehjul". Anvendes som

grøngødning/underafgrøde.

Udbydes af: **96 (f)**

Foto: NO Crossland

Kaban-fodervikke (*Vicia sativa*) **FS0309** Busk-vikke fra fjeldlandsbyen Kaban i Dagestan. Fra Elif Aas i Norge, der har samlet den i Kaban i 1992. Tidlig, lav landsort med tofarvede blomster. Frøene anvendes lokalt som ærter i suppe (pas på - arten indeholder giftige stoffer).

Udbydes af: **96 (f)**

Süsslupinen Gulzower Blaue (*Lupinus angustifolius*) **FS0707** VIR LAM1614. Smalbladet lupin. Blomst hvid med violet anstrøg, kraftigt voksende, 110 cm høj lupin med tendens til at vælte.

Skulle have lavt indhold af bitterstoffer i frøene (sød-lupin). Glimrende grøngødningsplante. Stammer oprindeligt fra DDR, via den russiske genbank VIR. Kun til nogen, der vil være adoptanter.

Udbydes af: **90 (f)**

Foto: NO Crossland

Tatarisk boghvede, uden sortsnavn (*Fagopyrum tataricum*) **FS0308** Lille og småfrøet boghvedeart. Sår sig selv.

Udbydes af: **96 (f)**

Foto: NO Crossland

KORN OG LIGNENDE

Christinas hobbymajs (*Zea mays*) **FS1243** Stort udbytte af farverige mel-majs, som du kan lave det mest smagsfulde og mættende majsmel ud af. Du kan sortere dit udbytte i farver, og lave "rene" mel farver, eller bare blande dem alle og bage. Når du maler disse kerner, får du den mest vidunderlige majsmel duft, du aldrig har oplevet før. Oprindeligt kerner fra en frøsamler, forskellige blandet sammen. Der er også krydset alm. sukkermais ind (uundgåeligt i en nyttehøve) men melmajsens gener er stærke. Du genkender sukkermais kerner ved at de er helt runken/indtørret, hvorimod mel-majs er 'fyldte'.

Udbydes af: **1792 (f)**

Foto: Christina A J

Emka (*Fagopyrum esculentum*) **FS0280** Frodig, mørkfrøet boghvede. Lidt uensartet modning. Tetraploid. Sorten har været vurderet i landsforsøgene i 1989, og kom ud som en af de bedste sorter til dyrkning under danske forhold. Fra Center for Biodiversitet.

Udbydes af: **90 (f)**

Foto: Merete Juul

Inka (*Hordeum vulgare*) **FS0958** Nøgenbyg, seksradet. Højtydende og knækker ikke i strået. Nem at tærskes. Koges og spises som ris eller i salat. Kan kværnes og tilsættes ved brødbagning. En sort fra Børge Jensens gård på Fyn. NB: Vi har kun en mindre portion og den reserveres til den seriøse og erfarne avler, der vil opformere den. Frø fra 2018. Send dit "CV" til udbyderen.

Udbydes af: **640 (f)**

Midsommerrug (*Secale cereale*) **FS0488** Specielt god til halmflette-arbejder. Sås 1. juli med 1/3 rug, 1/3 vikke (f.eks. vintervikke) og 1/3 havre (volumen-dele). Afgrøden slås til foder eller grøngødning i september, og den følgende sommer er der fin rug til halmarbejder, så snart der er dannet aks. Ellers er der moden rug i midten af august. Kan også bruges til flettearbejde som helt moden, blot skal stråene udblødes i vand ca. 1 døgn før brug. Stort udbytte, men små kerner, sorten er nem at tærskes. Den kan både koges som ris eller anvendes til brød. Opr. Børge Jensen, Vestfyns Hjemstavngård.

Adoptionsort.

Udbydes af: **640 (f)**

Foto: Bodil Gimbel

Terra Hulless (*Avena sativa*) **FS0269** Nøgen havre, tidlig og siges at være den bedste af typen. Pænt udbytte. Frodig og sund havre, som man nemt kan tærskes i hånden. Bruges til gryn eller som hele kerner i brød. Opr. Fra Seed Savers Exchange (SSE) i USA.

Udbydes af: **640 (f)**

Foto: Bodil Gimbel

Vårsæddodder (*Camelina sativa*) **FS0489** Oliefrøplante, med dyrkningshistorie i Danmark tilbage til bronzealderen. Runde kapsler med ret små frø. Den er nu blevet taget op igen, da man kan bruge det der er tilbage efter presning af olie til dyrefoder, som er lige så proteinrigt som soya. Kan bruges som frø i brød. Opr. Karensminde, med oprindelse i Den Fynske Landsby 2008.

Udbydes af: **96 (f)**

BÆRBUSKE

Jordbær

Dybdahl (*Fragaria x ananassa*) **FS0287** Gammel, kendt sort. Moderat ydende, modtagelig for sygdomme og anden djævelskab, men smagen er uovertruffen.

Udbydes af: **90 (v)**

Foto: Charlotte Snebæk Poulsen

FRUGTTRÆER

Figen

Figen (ukendt sort) (*Ficus carica*) **FS0914** Af Brown Turkey-typen. Hårdfør, velegnet til det danske klima. Meget højtydende. Moderplanten vokser frit op ad sydmur (i Sønderjylland). Oprindelse: Har haft den som stueplante da jeg boede i lejlighed, navneskiltet var ikke så vigtigt dengang!

Udbydes af: **5 (v)**

Foto: Mette Juhl Petersen

MEDICIN-, DUFT- OG FARVEPLANTER

Benediktinertidse (*Centaurea benedicta* syn. *Cnicus benedictus*) **FS0345** Enårig kurveblomst med gule blomster. Gammel klosterplante, tidligere anvendt medicinsk.

Udbydes af: **96 (f)**

Foto: NO Crossland

Farvegåseurt (*Cota tinctoria* syn. *Anthemis tinctoria*) **FS1260** En finløvet plante med gule kurvblomster og en fin, krydret duft. 30-50 cm høj. Blomsterhovederne bruges til at farve med, men giver ikke den allermest holdbare gule. Er også fin i buketter og god til insekter. De enkelte planter er ret kortlevede, men selvsår villigt, så er man ikke for hård med hakken, har man masser af planter i mange år. Lang blomstringstid. Frø opr. fra Chiltern Seeds.

Udbydes af: **90 (f)**

Hundetunge fra Kalundborg Slot (*Cynoglossum officinale*) **FS0361** Sjove hængende brunviolette blomster i en stor og massiv top. Lugter af mus. Frøene klistrer værre end burrer til alting.

Udbydes af: **96 (f)**

Foto: NO Crossland

Kanarisk hjertensfryd (*Cedronella canariensis*) **FS1045** Halvhårdfør busk, højde 1-1,2 m. Egnede både som potteplante og i haven, men skal graves op inden frosten kommer og overvintres køligt og frostfrit. Bladene har en aromatisk moskus/citronkamfer duft, velegnet til urtete, duftblandinger og cremer.

Udbydes af: **757 (f)**

Katteurt, almindelig (*Nepeta cataria*) **FS0491** Dette er simpelt hen kattenes katteurt nr. et. De elsker planten både i haven, som tørret drys og i legeting, som overgår så at sige alle købte 'catnip' produkter. Opr. købt hos Frøposen.

Udbydes af: **90 (f), 757 (f)**

Foto: Kirsten Hedegaard og katten Frede

Kvan, uden sortsnavn (*Angelica archangelica*) **FS0301** Smuk statelig plante, som insekterne elsker. Egentlig toårig, men selvsår sig, så der er rigeligt med nye planter. Skal sås efterår-tidligste forår, da frøene skal have kulde. Blade og stængler kan bruges i snaps, stængler kan kandiseres til bagværk og koges til saft, der er lækker kombineret med rabarbersaft. Men det frarådes at benytte frøene til konsum, og kontakt med planten kan give lysfølsomhed ligesom bjørneklo - så pas på. De udbudte sorter har ingen sikker historie.

Udbydes af: **9 (f)**

Foto: Mette Juhl Petersen

Malurt, enårig (Kinesisk Bynke, Qin hao) (*Artemisia annua*) FS0820 Bliver en stor plante; hurtigt voksende og meget aromatisk. Medicinplante, anvendes i Kina i visse egne som bittersmagende salatgrøntsag.

Udbydes af: **757 (f)**

Foto: Wikimedia Commons, Pau Pámies Grácia

Mandarinduft (Мандариновый аромат) (*Melissa officinalis*) FS1339 En citronmelisse med duft af mandarin. Planten er vinterhårdfør, flerårig, kraftigt voksende og håret. Opr. russisk frøfirma Аэлита (Aelita). Angives at være en hybrid, hvilket dog virker som anprisning, mere end fakta, da samme duft og behåring kendes fra vildtvoksende hjertensfryd på Kreta.

Udbydes af: **129 (f)**

Foto: Søren Holt

Marietidsel (*Silybum marianum*) FS0350 Flot tidsel med hvidmarmorerede blade med lange torne. Violet blomst. Sås i april på blivestedet. To-årig. Tiltrækker mange nytteinsekter. Medicinsk anvendelse mod lever/galde sygdomme.

Udbydes af: **90 (f), 757 (f)**

Foto: Merete Juul

Parakarse (*Acmella oleracea*) FS0821 Kaldes også tandpineplante. Varmekrævende, krybende lægeplante med kuglerunde gule/røde blomster. Bruges som desinficerende og stimulerende for immunforsvaret. Blade og blomster som te eller tinktur. Kan spises rå i salater men virker bedøvende i munden.

Udbydes af: **5 (f)**

Foto: Mette Juhl Petersen

Skarleje (*Salvia sclarea*) FS0389 Kaldes også broget salvie eller muskatsalvie. Står med grågrøn bladrosset første år. Overdådig blomstring de følgende år på en meter høj stilk med smukke lys-rosa og blå nuancer. Planten bliver som regel kun 3-4 år, men den er god til at leve videre ved selvsåning.

Aromatisk plante. Tidligere lægeurt. Opr. Frøposen.

Udbydes af: **757 (f)**

Foto: Gitta Olesen

KRYDDERURTER

Mynter (*Mentha* sp.)

Fra primo maj tilbydes Mynte-planter i 9 cm-potter af følgende 10 sorter af mynter fra min mangeårige samling, som jeg på grund af alder gerne vil give videre til et godt hjem:

Grøn mynte (*Mentha spicata*), Krusemynte (*Mentha spicata* var. *crispa*), Bulgarsk mynte (*Mentha spicata* 'Bulgarian Djodjen'), Jordbærmynte (*Mentha villosa* 'Strawberry'), Rundbladet mynte, broget, kaldes også Ananasmynte (*Mentha suaveolens* 'Variegata'), Bergamotmynte, kaldes også Eau de Cologne mynte (*Mentha x piperita* var. *citrata*), Sølvmynte (*Mentha x villosonevata*), Bowles Æble mynte (*Mentha x villosa* var. *alopecuroides*), Grå mynte, kaldes også Langbladet mynte (*Mentha longifolia*) og Rød Mynte (*Mentha x smithiana* 'Rubra').

Jeg dyrker mynterne i store krukke og holder dem sortsrene ved hvert år at klippe blomsterne af og således forhindre, at de krydser. Prisen er 18 kr for en potte/sort. Dertil kommer fragtpriisen. Henvendelse til medlem nr. 9 (v).

Krydderløg (bladene anvendes) (*Allium* arter)

Pibeløg

Ludmillas (*Allium fistulosum*) FS0512 Denne stammer fra en privat have i Irkutsk, Sibirien. Den er langt mere variabel end pibeløg plejer at være, ligner nærmest en krydsning mellem pibeløg og Altailøg, som vokser vildt i området.

Udbydes af: **47 (f)**

Foto: NO Crossland

Pibeløg uden sortsnavn (*Allium fistulosum*) FS0560 Sort der oprindeligt er købt i supermarked som purløg (!) Men det er en pibeløg.

Udbydes af: **47 (f)**

Pibeløg, uden sortsnavn (*Allium fistulosum*) FS0561 Tykke blade, der bruges som purløg. Kommer normalt før purløg. Stor dekorativ blomst i juli-august. Flere oprindelser.

Udbydes af: **9 (f)**

Foto: Anders Bech

Øvrige krydderløg (*Allium* arter)

Kinaløg, Kinapurløg (*Allium tuberosum*) FS0864 Tynde, flade blade med en sød, svag hvidløgssmag; bruges som purløg. Blomstrer meget senere end almindelig purløg, ca. juli med hvide blomster, der kan bruges som pynt i salater. Dekorativ. Oprindelse - Frøposen.

Udbydes af: **47 (f), 9 (f)**

Foto: Anders Bech

Nikkende løg (Purpur kinaløg) (*Allium nutans*) FS0326 Sød, saftig og mild løgsmag, bruges som purløg.

Udbydes af: **90 (f)**

Foto: Merete Juul

Ramsløg fra Struer (*Allium ursinum*) FS1166 Sås efterår eller tidlig forår, så frøene får frost. Smuk løgplante, der også gror vildt i DK. Meget rig på C-vitamin. Blade bruges som purløg, og er gode til pesto. Mild hvidløgssmag. Blomst til at pynte maden med. Nordisk urt.

Udbydes af: **9 (f)**

Skærmpflanter

Persille

Christiansø persille (*Petroselinum crispum*) **FS0642** Havepersille, som gror forvildet og tilsyneladende helt naturaliseret på Christiansø. Ligner en krydsning mellem kruset og glatbladet persille. Smager anderledes og mildere end både en almindelig glatbladet persille og kruspersille. Bladene er mindre end hos andre glatbladede sorter og mere fligede. Den overvintrer godt og er tidlig. Indsamlet før 2010.

Udbydes af: **90 (f), 642 (f), 5 (f)**

Foto: Mette Juhl Petersen

Glatbladet kurdisk persille (*Petroselinum crispum*) **FS0324** Glimrende, meget kraftig, glatbladet og ret kuldetålsom. Fra herboende kurdisk familie, der dyrker enorme mængder i deres nyttehave - et vigtigt bidrag til husholdningen i betragtning af hvad persille koster, og de store mængder der indgår i maden. Adoptionsort.

Udbydes af: **96 (f), 640 (f)**

Foto: Ida Soer Johannessen

Moss Curled 2 (*Petroselinum crispum*) **FS1290** En særlig tidlig og hårdfør kruspersille med en fin krusning på bladene.

Udbydes af: **9 (f)**

Foto: Søren Holt

Skotsk løstilk

Skotsk løstilk (*Ligusticum scoticum*) **FS0339** På dansk også kaldet "søvnurt". Arten har været anvendt som beroligende middel, men dyrkes nu som krydderurt. Minder om løvstikke i smagen, men alligevel anderledes. To- til flerårig, pæn lille skærmpilte. Kuldekimer, sås om efteråret, eller så tidligt på året, at frøene får frost. Opr. Urtegartneriet.

Udbydes af: **757 (f), 9 (f)**

Foto: Anders Bech

Skotsk løstilk (Fra Steno Museet) (*Ligusticum scoticum*) **FS0521** På dansk også kaldet "søvnurt". Arten har været anvendt som beroligende middel, men dyrkes nu som krydderurt. Minder om løvstikke i smagen men anderledes. 2-flerårig pæn lille skærmpilte.

Udbydes af: **47 (f)**

Øvrige skærmpilte

Alexanderurt (*Smyrniolus atrum*) **FS1316** Kaldes også Makedonsk persille og sort løvstikke. Kuldekimer. Toårig selvående krydderurt med en kraftig smag, nærmest som en blanding af persille, selleri og løvstikke. Alle dele af planten kan spises. Kan blive op til 1,5 m høj. Oprindelse Frøposen.

Udbydes af: **2209 (f)**

Bronzefennikel (*Foeniculum vulgare*) **FS1049** En imponerende og smuk flerårig anissmagende krydderurt hvis unge blade er bronzefarvede. De unge trådlignende blade bruges til fisk, supper, grønt drys eller i salater, bladskederne som grøntsag og frøene som krydderi. Kan blive 1,5-2 meter høj. Sætter frø de fleste år og sår sig selv.

Udbydes af: **9 (f)**

Foto: ?

Havekørvel (*Anthriscus cerefolium*) **FS0907** Sås flere gange i løbet af foråret og sommeren. Ved såning sidst i august står den grøn hele vinteren. Velegnet til supper, salater og æggeretter. Oprindelse: Frøposen.

Udbydes af: **47 (f), 9 (f)**

Foto: Anders Bech

Snitselleri Zwolsche Krul (*Apium graveolens*) **FS1050** Snitselleri ligner bredbladet persille, men smager af selleri. Anvendes på samme måde som persille, klippes eller snittes fint og drysses på maden. Den er hårdfør og nem at dyrke. Den overlever som regel den danske vinter og leverer frisk grønt hen over vinteren. Snitselleri er to-årig og går i blomst og frø andet år.

Udbydes af: **9 (f)**

Foto: Anders Bech

Sødskærm, syn. aniskål, spansk kørvel (*Myrrhis odorata*) **FS0815** Kraftig flerårig plante, der dufter af anis. Vil gerne have skygge og fugtig jord. Gror forvildet nogle steder i Danmark. Bladene bruges som kørvel, f.eks. i suppe. De umodne frø har en dejlig smag af lakridsbolsjer. Kan også lægges i snaps. NB: Skal sås i efteråret, det tidlige forår eller kuldebehandles - den behøver en kuldeperiode, helst frost, for at spire. Frøene spirer langsomt. Udbydernes planter har forskellige oprindelser. Noter for en sikkerheds skyld hvem du modtager frø af, og nævn kilden, hvis du senere vil udbyde.

Udbydes af: **47 (f), 9 (f)**

Foto: Anders Bech

Læbeblomstrede

Hellig basilikum (*Ocimum tenuiflorum*) **FS0902** Også kendt som Tulsi; den hellige basilikum, som dyrkes nær hindutempler overalt i Indien. Meget aromatisk plante med en sammensat duft af nellike, mynte mm. Der er desværre temmelig mange forskellige typer, der bliver solgt under navnet hellig basilikum.

Udbydes af: **757 (f)**

Indianermynte, almindelig (synonym anisisop) (*Agastache foeniculum*) **FS0806**

Flerårig plante med meget kraftig lakridsduft og violette blomster med meget nektar. Blomstrer september. Op til 60 cm. Oprindelse Frøposen.

Udbydes af: **47 (f), 9 (f)**

Foto: Anders Bech

Isop (*Hyssopus officinalis*) **FS1292** En stedsegrøn og flerårig krydderurt, som tiltrækker bier og sommerfugle. Som krydderurt til kraftige kødretter. En isop-te tager hæshed, en øm hals og virker også mod hoste.

Sås på blivestedet tidlig forår. Blomsterfarven er blå. Der findes også rosa- og en hvidblomstre sort. De udbudte frø er af den blå isop.

Udbydes af: **9 (f)**

Foto: Anders Bech

Moldavisk Dragehoved (*Dracocephalum moldavica*) **FS1317** Dragehoved er en fortræffelig te-plante, men også en smuk sommerblomst, der pynter som kantplante i køkkenhavebedet. Den benævnes også som 'Tyrkisk citronmelisse'. Den har citronduftende blade og smukke blå læbeblomster. Kan sås inde i marts-april og senere plantes ud. Kan også sås på stedet i maj. Etårig.

Udbydes af: **9 (f)**, **640 (f)**

Foto: Anders Bech

Rosenmynte (*Clinopodium grandiflorum syn. Calamintha grandiflora*) **FS1225** 20 cm høj velduftende plante med ovale, tandede blade og lyserøde læbeblomster i i juli-august. Planten har mynteduft og -smag. Let krybende vækst. Formeres fra frø eller ved roddeling. Blade og blomster gode i te og blomsterne kan pynte salat og desserter.

Udbydes af: **9 (f)**

Foto: Anders Bech

Korsblomstrede krydderurter

Karse, havekarse og vinterkarse (*Lepidium* og *Barbarea* arter)

Havekarse, Dansk Landrace (*Lepidium sativum*) **FS0656** Almindelig karse; hurtigt modnende sort, produktiv. Indendørs giver den flotte mørkegrønne kimplanter til smørrebrødet. Kan også dyrkes i haven. Den bliver 0,5-1 meter høj og har stærke blade, der bruges i salat. Kan sås tidligt om foråret, og giver udbytte hele forår og sommer. En oprindelig dansk sort indgået i den russiske genbank VIR i 1965. Repatrieret af frøsamler Rune Bjerremand. Adoptionsort.

Udbydes af: **640 (f)**

Foto: Bodil Gimbel

Havekarse, græsk (*Lepidium sativum*) **FS0050** Stiv vækst, dekorativ, velsmagende og rig på vitaminer. Planten anvendes i kimstadiet, men lader man den vokse kan man nemt samle frø.

Udbydes af: **47 (f)**

Vinterkarse, langskulpet (*Barbarea verna*) **FS0059** Mørkegrøn bladrosset. To-årig, vintergrøn. Kan høstes en stor del af året. Planten sår sig selv. Forskellige oprindelser.

Udbydes af: **757 (f)**, **47 (f)**, **640 (f)**, **874 (f)**

Foto: Brian Krause

Øvrige korsblomstrede krydderurter

Lægekogleare (*Cochlearia officinalis*) **FS0868** Kaldes også skorbogsurt på grund af det store indhold af C-vitamin. Toårig urt med en skarp smag af peberrod og sennep. Små runde/hjerteformede blade. Sås midtsommer og står grøn hele vinteren. Brug den i salatskålen, til rødbeder og i urtesmør. Oprindeligt fra Frøposen.

Udbydes af: **9 (f)**

Foto: Anders Bech

Løgekarse (*Alliaria petiolata*) **FS0368** Toårig korsblomstrende urt. Bladrossetterne står grønne i den kolde årstid. Tidligere lægeplante. Med NOMA og ny nordisk mad er den kommet til ære igen som en gourmet-grøntsag. Blade og blomster anvendes i salat, eller som drys i stedet for purløg eller persille.

Udbydes af: **9 (f)**

Sareptasennep, Florida (*Brassica juncea*) **FS0810** Sort fra VIR genbanken i Rusland, som Rune Bjerremand repatrierede ved sit besøg i 2011. Sorten er angivet som oprindeligt dansk forædlet i VIR-databasen. Anvendes til fremstilling af sennep, eller som hele korn som krydderi. Efterhånden dyrkes den ikke meget herhjemme, idet gul sennep anvendes i stedet. Adoptionssort.

Udbydes af: **96 (f)**

Øvrige krydderurter

Bibernelle (*Sanguisorba minor*) **FS0906** Købt som blodstillende bibernelle, men bestemmelsen af underart usikker. Dekorativ stedsegrøn plante med rød-grønne, næsten kugleformede blomsterstande. God som kantplante. Bladene har en let agurkesmag, anvendes i salater og saucer. Har været anvendt til at stoppe blødninger og som sårheler. Forskellige oprindelser.

Udbydes af: **47 (f), 9 (f)**

Foto: Anders Bech

Epazote, Vellugtende Gåsefod (*Dysphania ambrosioides*) **FS1119** Meget kraftig krydderurt, som stammer fra Mexico, hvor den bruges til madlavning. Et heftigt indslag i krydderurtehaven, som nogle sætter stor pris på. Selvsåning må påregnes.

Udbydes af: **90 (f)**

Estragonfløjsblomst (*Tagetes lucida*) **FS0354** (syn. lakridstagetes og mexikansk estragon) Etårig. Smuk kantplante. Forkultiveres i drivhus, har svært ved at nå at sætte frø på friland - kan overvintres i vindueskarm. Både blade og blomster bruges - har smag og duft af lakrids. God i te. Brug den også i sauce, kryddersmør, suppe, slik og dressing. Bruges under varmere himmelstrøg som estragon.

Udbydes af: **9 (f)**

Foto: Kirsten Hedegård

Lakridsrod (*Glycyrrhiza glabra*) **FS0904** Køn ærteblomstret plante med lilla blomster. Det er roden, der anvendes – høstes efter to-tre års vækst. Oprindelse Frøposen.

Udbydes af: **757 (f)**

Sortkommen (*Nigella sativa*) **FS1287** *Nigella sativa* er den "ægte" *Nigella*, hvis frø er spiselige og bruges som krydderi på naanbrød og andet bagværk. Sås april- maj. Planten får smukke hvide blomster med et let anstrøg af lyseblåt. Når blomsterne visner danner de smukke frøstande. Lad disse tørre helt ind, og tag frøene ind i husholdningen.

Udbydes af: **9 (f)**

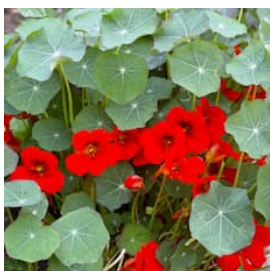
Spiselige sommerblomster

Aftenstjerne, natviol (*Hesperis matronalis*) **FS1017** Smuk velduftende lyslilla blomst, god i flokke i den lidt vilde have, god insektplante. Blomsterne er spiselige og blandt dem, der ligefrem kan sælges til restauranter.

Udbydes af: **9 (f), 5 (f)**

Foto: Mette Juhl Petersen

Blomsterkarse, alm., Empress of India (*Tropaeolum majus*) **FS0863** Denne sort er kompakt i væksten og løber ikke. Smukke rød-grønne blade og røde blomster. Etårig, frostfølsom. Veldrænet jord i sol. Blomsterne er rige på C-vitamin, flotte som pynt på salat. Bladene kan også spises.

Udbydes af: **9 (f)**

Foto: Anders Bech

Dusksalvie (*Salvia viridis*) **FS1288** Dusksalvie er en et-årig salvie med smukke blomster. Blomsterne findes i farverne blå-lilla, rosa og hvid, og der tilbydes her et mix af de tre farver. Sås på blivestedet fra april. Buketter af dusksalvie holder længe i vasen. Blomsterne er også spiselige og kan drysses over salaten eller anden mad.

Udbydes af: **9 (f)**

Foto: Mette Badenski

Mauritansk katost (*Malva sylvestris*) **FS0862** Flerårig (men kortlivet). Meget smuk katost med mørke rødviolette blomster. Sås om foråret på blivestedet, foretrækker mager jord og fuld sol.

Kronbladene pynter i en salat. Forskellige oprindelser.

Udbydes af: **757 (f), 47 (f), 9 (f)**

Foto: NO Crossland

Tangerine Gem ("appelsintagetes") (*Tagetes tenuifolia*) **FS0816** En navngiven sort af "appelsintagetes". Etårig. Bedst at forkultivere i drivhus el. vindueskarm. Kan evt. sås direkte ud. Flot som "hæk" (kantplante) i køkkenhaven. Spiselige, citronduftende, orange små blomster. Kan drysses som pynt på salaten, eller som pynt på en kage.

Udbydes af: **9 (f)**

Foto: Anders Bech

To-årig natlys (*Oenothera biennis*) **FS1217** Kaldes også klokken-otte-blomst, da blomsterne springer ud omkring klokken otte om aftenen. En dekorativ gammel haveplante med velduftende, cremegule blomster, 60-100 cm høj. Første år dannes en flad bladrosset og andet år skyder blomsterstænglen op. Frøene er en vigtig kilde til udvinding af gammalinolensyre, der ser ud til bl.a. at kunne forebygge hjerte-/ karsygdomme. Første års rødder blev tidligere brugt som en grønsag (kogt), og de unge blade og skud som salat. Blomsterne kan også spises. Oprindelse: Frøposen. Udbydes af: **47 (f)**

PRYDPLANTER

Sommerblomster (1- og 2-årige)

Sommerblomster, der især kendes for deres spiselige blomster, findes under forrige afsnit, Krydderurter.

Morgenfrue (Calendula arter)

Agermorgenfrue fra Cortona (*Calendula arvensis*) **FS0006** Meget mindre blomst end *C. officinalis*, gul-orange. Lidt ranglet vækst, spinkel, 20-30 cm høj. Blomstrer flittigt og længe. Opr. Indsamlet i Cortona, Umbria, Italien i 2002. Fundet på en græseng, mellem sparsom nåletræsbevoksning ret højt oppe i bjergene.

Udbydes af: **757 (f), 96 (f)**

Foto: NO Crossland?

Agermorgenfrue fra Madeira (*Calendula arvensis*) **FS1259** Ca. 20 cm høj, etårig plante, lidt ranglet vækst, blomstringsvillig og let at dyrke, selvsår. Den kan sås i havens vilde blomstereng, hvor dens fine små blomsterhoveder vil pynte fra juni til frosten tager den. Trives i sol til halvskygge i almindelig jord. Man kan bruge dens gule blomsterblade som smuk pynt på maden, i salater og i te. Indsamlet på Madeira.

Udbydes af: **47 (f)**

Foto: Gitta Olesen

Brita (*Calendula officinalis*) **FS0624** Kraftig sort. Kurven og kronbladene har samme orange farve, men er lysere ind imod midten. Indsamlet i Sverige. Opr. SESAM.

Udbydes af: **47 (f)**

Foto: Søren Holt

Morgenfrue (*Calendula officinalis*) **FS0003** Blanding samlet gennem mange år. Forskellige farver fra gul over orange til rødlig og mørk midte. Højden er 50-70 cm.

Udbydes af: **9 (f)**

Foto: Anders Bech

Opiumsvalmue

Anya's morfars (*Papaver somniferum*) **FS0278** Fylldt, meget stor postkasserød blomst. Pænt frøudbytte. Fra polsk indvandrers bedsteforældre.

Udbydes af: **96 (f)**

Foto: NO Crossland

Birkesvalmue (*Papaver somniferum*) **FS1221** Smukke store lyslilla tofarvede blomster. Frøene kan bruges som birkes.

Frøstandene er flotte i dekorationer. Selvsår villigt. Sås direkte på friland, kan sås både efterår og forår. Dækkes kun let.

Udbydes af: **5 (f)**

Foto: Mette Juhl Petersen

Fløjsblomst (Tagetes arter)

Exquisite (*Tagetes erecta*) **FS0616** Høj tagetes med gule blomster, og med røde nister i midten af kronen. Oprindeligt fra Peace Seeds, Oregon, USA.

Udbydes af: **96 (f)**

Foto: NO Crossland

Ildkongen (*Tagetes erecta*) **FS0318** Mørkerød og enkeltblomstrende, 60-80 cm høj alt efter jord- og gødningsforhold. Randkronerne har et tyndt gult bånd yderst. Sorten er oprindeligt udviklet af Burpee's frøfirma i USA i 1939. Vores stamme kommer fra en pensioneret praktiserende læge i Bjerringbro, som gennem mange år havde taget frø af 'Ildkongen' fra Ohlsens Enke (beskrevet hos OE som 'Ildkongen Flaming Fire'). Vi har fået frøene doneret omkring 1996, og har siden høstet og gemt frø. Adoptionsort.

Udbydes af: **5 (f), 3147 (f)**

Foto: Mette Juhl Petersen

Pinwheel metamorph (*Tagetes erecta*) **FS0818** En af de tagetes som Seed Ambassadors medbragte hertil. Muligvis en af linjerne udviklet fra 'Frances' Choice' fra Peace Seeds i Oregon, USA - men lignende varianter er omtalt i havebøger tilbage i 1700-tallet. Planten er høj, op til ca. 1 m. Blomsterne ændrer farve efter temperaturen, men er normalt et hjul af striber i rødt og gult.

Udbydes af: **90 (f)**

Foto: NO Crossland

Suzannes enkle orange (*Tagetes erecta*) **FS0320** Donor købte nogle lave orange tagetes hos en handelsgartner i 1970'erne. Der var nogle højere og mere enkle imellem. Ved udvalgsavl igennem alle årene er der nu kommet en høj enkel sort ud af det, der nu er næsten stabil.

Udbydes af: **96 (f)**

Foto: NO Crossland

Kongelys

Hvid kongelys (*Verbascum roripifolium*) **FS1052** To-årig maskeblomst, flad, bred bladrosen første år. Andet år har den en meter høj blomsterstand med hvide maskeblomster med violet midte. Handelssort fra Chiltern Seeds 2009.

Udbydes af: **96 (f)**

Foto: NO Crossland

Purpurkongelys (*Verbascum phoeniceum*) **FS1055** God insektplante, smuk i vildt bed.

Udbydes af: **5 (f)**

Foto: Mette Petersen

Øvrige 1- og 2-årige blomster

Ærteblomst, almindelig, Vild italiensk (*Lathyrus odoratus*) **FS0903** 1,5 m høj plante med små til mellemstore violette blomster i to schatteringer, med en helt vidunderlig duft i mange meters omkreds. Ret sen, holder længe i efteråret. Meget smuk til havehegn el. lign. Opr. købt hos Frøposen for mange år siden.

Udbydes af: **757 (f)**

Foto: Ingrid Nolde

Æselfoder (*Onopordum acanthium*) **FS0392** To-årig plante. Første år en imponerende lav roset af kraftigt kanttornede blade. Skal have meget plads til at brede sig. Andet år en op til 2,5 meter høj blomsterstand med smukke violette kurveblomster. Fantastisk plante, bliver desværre hurtigt grim efter afblomstring. Er indtil da fuld af sommerfugle. Selvsår, og helt små planter kan godt flyttes om foråret til ønsket sted. Ses hist og her forvildet. Frøene har forskellig oprindelse, spørg evt. udbyder.

Udbydes af: **757 (f)**

Foto: Charlotte Snebæk Poulsen

Almindelig fingerbøl (*Digitalis purpurea*) **FS0359** To-årig. Smuk insektvenlig plante i varierende farver fra hvid til pink. Meget giftig. Oprindeligt ikke vildtvoksende i Danmark, men naturaliseret i skovkanter og ryddepladser i skove, især i Midtjylland.

Udbydes af: **5 (f)**

Foto: Mette Juhl Petersen

Brøndsel, ampel-, fra Chelsea Physic Garden (*Bidens triplinervia*) **FS1006**

Sommerblomst i kurvblomstfamilien med gule randkroner og gul og sort kurvemidte. Talrige 3-5 cm store kurve. Højde op til 85 cm men vælter let. Fra Chelsea Physic Garden i London.

Udbydes af: **90 (f), 96 (f)**

Foto: NO Crossland

Judaspenge (*Lunaria annua*) **FS0499** En toårig plante, der første år sætter en stor bladrosset. Blomstrer andet år i april-juni med lilla blomster. Sås den om efteråret, blomstrer den tidligt det følgende forår. Bliver 40 - 100 cm høj. Dens blomster er gode i buketter og yndet af bier og sommerfugle. Planten udvikler dekorative frøstande.

Udbydes af: **757 (f)**

Foto: Ida Soer Johannessen

Matrem (*Tanacetum parthenium*) **FS1056** Kaldes også migræneurt, moderurt (Mutterkraut) og feverfew. Gammel lægeplante der kan findes forvildet. God insektplante, smuk i det vilde bed, selvsår flittigt.

Udbydes af: **5 (f)**

Pragtsnerle (*Ipomoea sp.*) **FS0827** Etårig slyngplante med store violette blomster.

Varmeelskende, klarer sig bedst i drivhus eller på en meget lun plads i haven. Fået af en bekendt.

Udbydes af: **757 (f)**

Foto: Flemming Pedersen

Blomsterløg

Albuca (*Albuca shawii*) **FS1175** Løgplante uden dansk navn. Højde op til 50 cm. Hele planten dufter af citron (andre kilder siger "ananas" om blomsten og "anis" om bladene). Blomsterne, der er samlet i en let, hyacintlignende top, er gule med grønne striber. Løget overvintres frostfrit og tørt.

Slægten er hjemmehørende i Sydafrika. Udbyder fået frø fra SESAM.

Udbydes af: **47 (f)**

Foto: Wikimedia Commons/Annie's Annuals & Perennials

Stauder

Fladbælg (Lathyrus arter)

Flerårig fladbælg, stadelathyrus (*Lathyrus latifolius*) **FS0315** Smuk tofarvet stadelathyrus, kraftig klatrende plante, der hurtigt kan dække et helt hegn. Dufter ikke, men god og meget holdbar i buketter. Flerårig.

Udbydes af: **5 (f)**

Foto: Mette Juhl Petersen

Gyldenlak

Benedictes gyldenlak (*Erysimum ×cheiri*) **FS0498** Forskellige varme farver: Rød, rødorange, orange og over i gule nuancer. Gyldenlak blomstrer normalt fra andet år, er en kortlivet staude der sår sig selv. Opr. indsamlet fra meget gammel bestand i landsbyen Gjerrild på Djursland. NB: Der mangler adoptanter til denne sort - henvendelse til koordinator NO Crossland.

Udbydes af: **96 (f)**

Foto: NO Crossland

Mettes gyldenlak (*Erysimum ×cheiri*) **FS1173** Sejlivet smuk forårsblomstrende insektvenlig plante i farvevariationen gul til rustrod. Har været i min have i 15 år.

Udbydes af: **5 (f)**

Foto: Mette Juhl Petersen

Spiselige stauder

Stokrose og katost

Lægestokrose (*Althaea officinalis*) **FS1048** Grågrønne, bløde, fløjsagtige blade, sart lyserøde blomster på høje stilke, typisk op til 150 cm. En smuk gammel lægeplante og hårdfør staude. Stort set alle dele er spiselige og bla. velegnet til slimløsende urtete. Også insekter nyder godt af de talrige blomster.

Udbydes af: **757 (f)**

Foto: ?

Moskuskatost (*Malva moschata*) **FS0861** Sås om foråret på blivestedet, foretrækker mager jord og fuld sol. Smuk som kantplante. Flerårig, op til knapt en meter høj. De smukke hvide og rosa blomster gør sig flot i buketter. Kronbladene kan bruges til at pynte salat, desserter mv. bladene spises rå eller dampede som bladgrønt.

Udbydes af: **9 (f)**

Foto: Mette Juhl Petersen

Stokrose (*Alcea rosea*) **FS1016** Havestokrose er en smuk og nem staude som bier og sommerfugle elsker. Kan med fordel sås direkte ud på voksestedet nu og vil spire næste forår. Min blanding er alt fra cremefarvet over diverse lyserøde/cerise varianter til dyb sortlilla.

Udbydes af: **5 (f)**

VILDE PLANTER

Filtbladet Kongelys (*Verbascum thapsus*) **FS0831** Toårig, op til 1,8 meter høj plante med gule blomster som sidder på en høj stængel. Blomstrer juni - august. God insektplante. Trives godt på magre sandede jorde. Indsamlet på privat ejendom.

Udbydes af: **5 (f)**

Hjertespond (*Leonurus cardiaca*) **FS0833** Kan blive op til 120 cm. Den får lange aks af små lyserøde blomster. Har været brugt i folkemedicin for hjertet og antiseptiske formål. Indsamlet på Børge Jensens ejendom. Vildtvoksende i Danmark.

Udbydes af: **640 (f)**

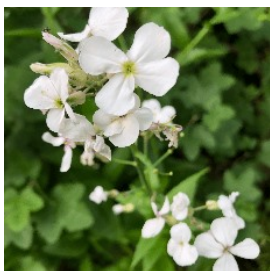
Foto: Bodil Gimbel

Mørk kongelys (*Verbascum nigrum*) **FS0373** Gammel lægeplante. 30-60 cm høj. Toårig. Bladene er mørkegrønne med næsten glat overflade. Blomsten gul med violet uldede støvdragere. Samlet i naturen, god insektplante.

Udbydes af: **5 (f)**

Foto: Mette Juhl Petersen

Sæbeurt (*Saponaria officinalis*) **FS1063** Vild plante, 30-90 cm. Flerårig. Har store lyserøde blomster med mange kronblade. Breder sig meget med krybende jordstængler. Har tidligere været brugt som vaskemiddel. Planten er giftig.

Udbydes af: **5 (f)**

Foto: Mette Juhl Petersen

POTTEPLANTER

Priser på de vegetativt formerede (knlode, stiklinger, løg m.m.) varierer efter vægt og forsendelsesmetode. Spørg altid udbyderen.

Barberkost, Onsbjerg (*Haemanthus albiflos*) **FS0942** Gammeldags stueplante, der trivedes i de gamle stadsstuer med den lavere vintertemperatur. Kan sættes ud i haven omkring grundlovsdag, først i skygge, derefter gerne i sol. Kommer ind når andre sarte planter også tages ind om efteråret. Blomstrer i december-januar. Denne klon får med alderen bredere blade, end det normalt ses. Stammer fra en familie på Samsø, hvor den er arvet fra mor til datter i mange generationer. Adoptionsort, som mangler adoptant. Kontakt koordinator: charlotte.snebaek.poulsen@gmail.com

Udbydes af: **129 (v)**

Foto: Søren Holt

Moses' vugge (*Tradescantia spathacea*) **FS1057** Stueplante, der har været i min familie fra først i 1960'erne, måske længere. Stammer fra tropiske områder i Nord- og Sydamerika. Slægtsnavnet har den fra den engelske plantesamler og kongelige gartner John Tradescant den Yngre (1600-tallet), der bragte den til Europa. Bliver mere markant i farverne ved kraftigt sollys. Adoptanter efterlyses. Kontakt koordinator: charlotte.snebaek.poulsen@gmail.com

Udbydes af: **5 (f)**

Foto: Mette Juhl Petersen

Nilgud, mor til tusinde (*Kalanchoe daigremontiana*) **FS1018** Sukkulente, sætter flotte småplanter langs bladene, som falder af og bliver til nye planter. Kaldes også "djævelens rygrad" og "mexikansk hatplante". NB: Plantematerialet er på størrelse med frø, sendes derfor til frøpris.

Udbydes af: **874 (f)**

Foto: Ulla Hansen

Præstehavre (*Billbergia nutans*) **FS0717** Slægtspotteplante. Planten er ikke vanskelig – overvintres tørt og lidt køligt (den er fra ananas-familien, tropisk). Formeres ved sideskud. Blomsterknop kan anes midt i blomsten. Stammer fra donors bedsteforældres sølvbryllup i 1964. Donor er født dagen efter, og er således jævnaldrende med planten. Hun har haft den siden ca. 1977.

Adoptionsort, som mangler adoptant. Kontakt koordinator: charlotte.snebaek.poulsen@gmail.com

Udbydes af: **5 (v), 874 (v)**

Foto: Charlotte Snebæk Poulsen

Yngleblad (*Kalanchoe delagoensis*) **FS1020** Stueplante der er hjemmehørende på Madagaskar. Hedder også "mor til millioner" og "chandelier plant". Sukkulente som sætter småplanter yderst på hvert blad. Får orangerød blomster. NB: Plantematerialet er på størrelse med frø, derfor til frøpris.

Udbydes af: **874 (v)**

Foto: Ulla Hansen

Pelargonier

Anna Andersens pelargonie (*Pelargonium zonale*) **FS0515** Slægtspelargonie modtaget på Køge torv. Bladene er friskt grønne, blomstens farve svinger med vejret mellem varm koral og kølig cyclamen. Stammer fra det nordlige Stevns. Se hele historien på Frøsamlerens hjemmeside. Stiklinger.

Udbydes af: **3735 (v)**

Foto: Søren Holt

Arne, Brogetbladet pelargonium (*Pelargonium zonale*) **FS1232** Brogetbladet pelargonie med enkle, nærmest neonlyserøde blomster. Kraftig plante med grønne blade med hvide kanter. Jeg fik den af Arne fra bestyrelsen på Hjortsvang Museum og har opkaldt den efter ham. Planten stammer fra hans mormor. Den minder til forveksling om den gamle sort 'Leamington', men om det er den samme, skal jeg ikke kunne sige.

Udbydes af: **3735 (v)**

Foto: Charlotte Snebæk Poulsen

Dorothea, Brogetbladet pelargonie (*Pelargonium zonale*) **FS1233** Kraftigt voksende pelargonie med tofarvede grønne og hvide blade og klart røde, enkle blomster. En af de frivillige v. Hjortsvang Museum, Lotte W, gav mig denne pelargonie, som hun selv havde fra en nu afdød veninde, Dorothea, der boede i Flensborg.

Udbydes af: **3735 (v)**

Foto: Charlotte Snebæk Poulsen

Matilde (*Pelargonium zonale*) **FS1201** Rundbladet pelargonie med lyserøde blomster. Oprindeligt doneret til Den Gamle By, hvor den findes i klonarkivet. Herfra er den kommet til Frøsamlerne. Giver fortæller bl.a: "Matilde og Kresten boede på Langeland, hvor Matildes fine blomster stod i vinduerne ud mod vejen. Engang min far besøgte Matilde, har han fået en stikling, som han gav navnet Matilde."

Udbydes af: **3735 (v)**

Treldepelargonien (*Pelargonium zonale*) **FS1033** Det lokale navn er "Trelde-pelargonien". I 1894 fik Karen Emilie Jespersen (Frenderup i Odsherred) og Jørgen Rasmussen (Stouby i Bjerre Herred) gift, og fik en smuk, rød rosenknop-pelargonie. Da sønnen Hermann giftede sig med Mine Rasmussen fra Sølyst på Trelde Sande, flyttede pelargonien med. Den har siden stået i mange vindueskarme i Trelde, bl.a. på Museumsgården Kringsminde i Egeskov, en afdeling af Fredericia Museum, og indgår også i Den Gamle Bys samling af gamle potteplanter. I 2021 indgik den i Frøsamlernes database som adoptionssort. Kan bruge en ekstra adoptant.

Udbydes af: **3735 (v)**

Foto: Charlotte Snebæk Poulsen

Tunø Rosenknop (*Pelargonium zonale*) **FS0653** Donoren: "Jeg har arvet den fra min mor Esther, der som barn i 1940'erne ofte kom på ferie hos sin mormor på Tunø. Hun husker, at hun så pelargonien i alle vinduerne hos tunboerne. Engang i 1960'erne fik mor et par aflæggere af denne af sin grandtante, og hun har opformeret den lige siden". Den er lidt anderledes end de øvrige rosenknop-pelargonier, foreningen har. Plantemateriale sendes, forhør hos udbyderen om prisen. Adoptionssort, som mangler adoptant.

Udbydes af: **3735 (v)**

Foto: Louise Windfeldt

”Tusind tak til alle de medlemmer der har bidraget med fotos, frø, kommentarer, korrekturlæsning, tekstbokse, databaseredigering, opsætning og billedredigering!”

Forside fotos

Yderst til venstre:

Principe Borghese FS1313

foto: John Kruise

I midten

Engelsk spinat fra Hvidkilde FS0047

foto: NO Crossland

Yderst til højre:

Anna Andersens pelargonie FS0515

foto: Charlotte Snebæk Poulsen